

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Cek. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Filiale:
Novo mesto.

SCLOVENECE

Vojno poročilo št. 1040

Žilav odpor osnih čet v Tunisu

10 nasprotnih letal uničenih

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Sovražnik je včeraj obdržal svoj pritisk na
tuniskem bojišču, izvajajoč nove silovite na-
pade, katerim so nudile osne čete v tesnem so-
delovanju z letalskim orožjem žilav odpor.

Skupina naših lovcev je pod poveljstvom ka-
pitana Tunioli Giorgia iz Rima nastopila proti
močni skupini nasprotnih lovcev in štiri sestrelila;
nadaljnjih šest sovražnih letal je uničilo proti-
letalsko topništvo ter italijansko-nemško lovsko
letalstvo.

Ameriška letala so spustila nekaj bomb ter
obstreljevala s strojničnim ognjem Crotone
(Catanzaro) ter eno osebo ubila, pet pa ranila.

Strateški pomen Sicilskega preliva

Rim, 31. marca. AS. Bivši propagandni mi-
nister Pavolini in glavni direktor lista »Mes-
saggero« je v tem listu napisal, da skuša so-
vražnik v sedanjih bitki za Tunis in Sredozem-
lje doseči dva cilja:

1. odpraviti bistveno oviro za uporabo afri-
ške obale pri napadu na evropsko celino;
2. zopet odpreti Sredozemlje za zavezniško
brodovje. V trenutku, ko divja borba v Tunisu
ter italijanski in nemški borci znova dokazu-
jejo ves svoj pogum in junaštvo, je potrebno
povedati sodbo o teh sovražnikovih strateških
načrtih. Vsekakor je treba najprej pripomniti,
da je bilo vedno mogoče zapreti Sicilski preliv
iz italijanskih oporišč, ne da bi bilo potrebno
pri tem uporabljati afriška oporišča ali tuniška
letalstva. Zato je angleško-ameriški načrt, osvo-
boditi Sicilski preliv z bitko v Tunisu neosno-
van, brez ozira na to, kako se bo končala se-
danja bitka v Tunisu. Zaprtje Sicilskega preliva

je v sedanjem svetovnem sporu ena dveh bi-
sivenih strateških nalog. Priti skozi Sredozemlje
ali ne, je bistveno vprašanje za sovražno bro-
dovje. Druga osnovna naloga Sicilskega preliva
je v tem, da je stebel Italije ter evropske ce-
line. Sicilijanci vedo, zaključuje bivši minister,
da boljševozem, prvi sovražnik Evrope, ne more
zmagati na vzhodu, ako izgubi svoje žitnice
in da sovražnik na zahodu ne more zmagati,
ako mu izpodletijo izkrcanje in če bo nadalje iz-
gubljal večino svojega trgovskega ladjstva. Si-
cilci, nosilci tiste proletarske in civilizirane
človečnosti, ki se je obrnila in vztraja proti
bogatašem, podžganih v svojem srdcu zaradi
divjstva angleško-ameriških letalcev in zaple-
tenih v neposredno borbo za svoj obstoj vedo, da
se bore zato, da bo Italija danes ali nikoli svo-
bodna v svojih morjih, kjer ima njihov otok
edino tisti položaj in tisto življenjsko stopnjo,
ki mu gre.

Angleži so nalašč blatili junaka Lorenzinija

Rim, 31. marca. AS. — Izšla je v Londonu v
založništvu »Hoddes and Stoughton Limited« knji-
ga o abesinski vojni, ki jo je napisal G. L. Steel.
Pisec v njej odkrito priznava, da je bila propa-
ganda, ki jo je delal proti junaskemu generalu
Lorenziniju, lažniva, a koristna. Lik generala Lo-
renzinija, značilnega zastopnika starih vrlin ter
velikodušnega kolonialnega častnika, je vsem Ita-
lijanom znan in drag. Lorenzini, ki je užival veliko
ljubezen pri svojih domačinskih bataljonih in so
ga ti imenovali »puščavskega leva«, se je moral
pri Agordat ugoniti pred močnejšimi sovražni-
kovimi silami. Ko je prišel v Keren, se je tam
boril na čelu svojih zvestih Amharcev in je pri
nekem spopadu padel smrtno zadet. Njegov lik
so tamkajšnji domačini takoj začeli smatrati za
lik čiste pravljice junaka. Zdjaj pa poslu-
šajmo, kaj piše Steel v svojem cinizmu in kako

je iz čisto propagandnih razlogov oblatil lik tega
velikega vojaka:

»Naš namen je bil zaradi propagande osebno
napasti Lorenzinija. Slikali so ga kot strahopetca.
Pobegnil je iz Agordata in zapustil svoje čete v
neredu. On bi bil moral imeti krila, da bi jo
lahko tako hitro pobrisal, kakor jo je. Vse to
seveda ni bilo res, kakaj Lorenzini je bil najpo-
gumnejši človek. Toda to je bilo odlično propa-
gandno sredstvo. Naša zloraba glede Lorenzinija,
ki jo je obsodil »Times« v svojih poročilih, je bila
prostaška in neokusna. To je povzročilo skrajne
preglavitve nekemu našemu sijajnemu generalu, ki
pa ni poznal sposobnosti abesinskih in eritrejskih
čet, ki so se že od mladih nog posvetile široko-
ustnemu in posmehovanju. Lorenzini je bil potem v
Keren ubit, toda ta nesrečna okoliščina ni pre-
pričala mene, niti beguncev, ki sem jih zaslišal,
da nisem ravnal modro. Če bi bil vedel, da mi
angleška cenzura tega ne bo črtala, bi bil sporo-
čil, da je bil Lorenzini ubit ne v bitki, temveč
da ga je v zaledju ubil nek eritrejski Askar, ki
je bil na tem, da vrže puško v koruzo.«

Steelove besede, ki jih doslovno ponatisku-
jemo, ne potrebujejo nobenih pripomb.

Podtajnik Stranke v Napoliju

Napoli, 31. marca AS. Včeraj zjutraj se je pod-
tajnik fašistične stranke Tarabini v spremstvu
nadzornice fašistične stranke, zveznega tajnika in
pokrajinskega zaupnika odpravil v kraje, ki so
trpeli zaradi sovražnih letalskih napadov, ter ob-
iskal ranjence po bolnišnicah. Obisk se je nade-
ljeval še popoldne. Podtajnik se je ustavljal ob
posteljah, tolažil ranjence ter jim voščil, da bi
kmalu okrevali. Vsakemu je v imenu stranke po-
daril podporo, ki jo je določil Duce. Podtajnika
stranke so povsod toplo pozdravljali s hvaležnimi
vzkliki Duceju.

Pastirsko pismo milanskega kardinala

Milan, 31. marca. AS. Nadškof kardinal Schu-
ster je svojim vernikom naslovil pastirsko pismo,
v katerem jih svari pred brezbožstvom, ter jih opo-
minja, da Italija tudi v političnem pogledu nima
iskati zgledov za vero in socialno ureditev pri
drugih narodih in drugi omiki. Glede obnovitve-
nega načrta Evrope pa je zapisal: »Naša očetov-
ska dolžnost je, da našim sinovom povemo jasno,
da ima Italija v sebi takšno in tolikšno bogastvo
izročil in toliko življenjske sile, da je lahko učitelja
omike drugim narodom, ne da bi komu
bilo treba spremeniti svoje socialne sile.«

Upor črncev v Afriki

Lisbona, 31. marca AS: »Daily Ekspres« po-
roča iz Kapstadta, da so se v mestu Laingsburg
uprle črne čete. Zapustile so vojaški konvoj in
napadle belo civilno prebivalstvo. Na pomoč
so morale priti bele čete, ki se jim je le z
orožjem posrečilo zadušiti upor.

Vrelci v Majkopu in Malgobeku neuporabni

Stockholm, 31. marca. AS. Sovjetski komi-
sar za petroleje je izjavil »Times«-ovemu do-
pisniku, da so Nemci popolnoma porušili na-
prave v petrolejskih vrelcih v Majkopu in Mal-
gobeku ter da jih bo zelo težko znova uporabi-
ljati ter postaviti v prejšnje stanje. Obnovit-
vena dela bodo trajala zelo dolgo, ker bo treba
znova izvesti kanalizacijo, dobiti nov material
in specializirano osebje, ki v Sovjetski Rusiji
zelo primanjkuje. Ti vrelci so torej za sovjetsko
petrolejsko proizvodnjo praktično izgubljeni.

Krajevni boji na vzhodu

17 težko naloženih sovražnih ladij potopljenih — Na južnem in srednjem odseku je vladal razmeroma mir,
pri Ladoškem jezeru pa so se nadaljevali obrambni boji

Hitlerjev glavni stan, 31. marca. Nemško vr-
hovno poveljstvo objavlja naslednje posebno vojno
poročilo:

Nemške podmornice so v zadnjih dnevih
in pri deloma orkanu podobnih viharjih v sred-
njem Atlantiku in v Sredozemskem
morju, večinoma iz konvojev potopile 17 težko
naloženih sovražnih trgovskih ladij s skupno 103
tisoč 500 tonami. V Ruskajskem zalivu so
podmornice z lastnim obrambnim orožjem sestrelile
pet težkih sovražnih bombnikov, ki so jih
skušali napasti.

Hitlerjev glavni stan, 31. marca. Nemško vr-
hovno poveljstvo objavlja:

V južnem in srednjem odseku vzhodne-
ga bojišča je dan potekel v splošno mirno.

Na kubanskem mostišču in jugovzhodno
od Vjazme so bili sovražni sunki razbiti v

uspešnem topniškem ognju in silovitih napadih od-
delkov strmoglavnih letal.

Južno od Ladoškega jezera je dosegel
lastni napad za skrajšanje fronte kljub znatnim
terenskim oviram zastavljene cilje.

Na bojnem področju južno od Ladoškega
jezera so trajali hudi, toda uspešni obrambni
boji dalje. Dva sovražna bataljona sta bila obko-
ljena in uničena. Številni oklepní vozovi so bili
sestreljeni.

Obrambna bitka v Tunisu traja dalje. Med-
tem ko je v nekaterih odsekih napadalno delova-
nje sovražnika deloma začasno popustilo pod vpli-
vom uspešnega odpora nemško-italijanskih čet, je
sovražnik na drugih odsekih nadaljeval svoje tež-
ke napade. Vsi napadi so se tudi včeraj izjalovili
ob odločnem odporu naših čet. Letalstvo je po-
dnevi in ponoči brez presledka s svojimi oddelki
uspešno poseglo v borbe na kopnem.

V Sredozemskem morju je nemško
bojno letalo potopilo angleško podmornico.

Nepričakovani napad nemških letalskih oddel-
kov včeraj podnevi na vojaške cilje ob južni
obali Anglije je bil uspešen.

Zadovoljiv uspeh civilne mobilizacije v Nemčiji

Berlin, 31. marca. AS. V Londonu in Washing-
tonu so se morali sprijazniti z dejstvom, da je
splošna mobilizacija delovnih sil, kakor jo je za-
povedal Hitler, dosegla začetne uspehe tako v
Nemčiji kakor v zasedenih državah. Reuter je poleg
izmišljenih poročil o sabotažah in terorističnih aten-
tatih v Franciji, Belgiji in Nizozemski priznal, da
dela sedem do osem milijonov tujih delavcev v
Nemčiji.

Ko je propadla hujskajoča gonja proti milio-
nom francojskih, belgijskih, nizozemskih, norveških,
poljskih, ruskih in balkanskih delavcev, ki so po-
stali zavestno orodje vojnega stroja protiboljševske
in protibogataške koalicije, se Anglosasi uspravajo
z utvarjo, da bo množica tujih delavcev peta kolona,
ki bo zavirala nemško izdelavo ter živčena središča
nemškega vojnega stroja. Kakšen je resničen po-
ložaj, je povedal gauleiter Sauckel. Takole pravi:
»Danes je zaposlenih v nemškem, vojnem gospodar-
stvu mnogo milijonov delavcev in delavk. Zastopani
so skoraj vsi evropski narodi, tudi oni, ki so se
vojevali proti Hitlerjevi narodnosocialistični Nem-
čiji. Treba je priznati, da se tuji, tudi oni iz bivših
sovražnih držav, obnašajo popolnoma lojalno, tru-
dejo se, da bi posnemali in se kosali z nemškimi

delavci. Po drugi strani je Nemčija tej armadi tujih
delavcev zagotovila primerno življenje, lepo stano-
vanje ter pravično socialno skrbstvo. Zanimivo je
ugotoviti, da so tudi milijoni delavcev in delavk
iz bivših sovjetskih pokrajin voljni, vztrajni, pridni
in sposobni. Zanimivo je, da odkrito kažejo čustva,
ki so jih prevzela. Občudujejo red, disciplino, tova-
riškega duha, ki ga doživljajo v tisti Hitlerjevi
Nemčiji, ki so jo Stalinovi propagandisti popisovali
kot »nacistični pekel«, ter kažejo sovrastvo proti
včerašnjim zatiralcem-boljševikom.

Splošna mobilizacija v Nemčiji je morala poseči
tudi po visokih šolah. Mnogo takšnih, ki so spo-
sobni za orožje, je bilo mobiliziranih, na njihova
mesta v medicini, fiziki in ekonomiji pa so stopili
drugi. Mislj, da bi zaprli nekatere manjše univerze,
je bila opuščena, tako da so ostale odprte vse uni-
verze in politehnike, kakor tudi visje umetniške
in glasbene šole. Pod orožjem se trenutno nahaja
sedem osem nemškega dijaštva, ki je redno vpi-
sano na univerze. Zadnja osmina pa redno obiskuje
predavanja. Med njimi so invalidi, vojni poba-
ljeni ter častniki in vojniki na študijskem dopustu.
Dopust traja tri do deset tednov.

Madžarski kardinal o borbi svojega naroda

Budimpešta, 31. marca AS. Kardinal primas
Seregy je v Esztergenu govoril o katoliški akciji
na Madžarskem ter povzdignil rodoljubje, ki ga
kaže madžarski narod prav posebno v tem zgo-
dovinskem trenutku. »Cerkve«, je dejal kardinal
primas, »zahteva od vernikov vse delo v službi za
domovino, ki je v vojni, in če je potrebno, da ce-
lo žrtvujejo zanj svoje življenje. Nešteto je ka-
toličanov, ki so podarili svoje življenje za veli-
čino Madžarske. Potrebno je, da roditelji z božjo
pomočjo vzgajajo svoje otroke v ljubezni do Boga
in domovine. Verska in rodoljubna načela mora-
jo navdihovati sleherni človeški dejanji. Mad-
žarsko ljudstvo bo z božjim blagoslovom in v vda-

nosti do Cerkve in do domovine premagalo sle-
herni oviro.«

Švedski listi o pripravljenosti italijanskega ljudstva

Stockholm, 31. marca AS. Rimski dopisnik
lista »Stockholms Tidningene« poroča v kome-
ntarju o položaju v Italiji in zlasti o vedenju
sicilskega prebivalstva, ki ga je pohvalil ne-
davno tajnik Stranke pri svojem nedavnem
nadzorstvenem potovanju na Sicilijo. Takole pi-
še: »Bolj kakor kje drugje je na Siciliji viden
pogaj, da italijansko ljudstvo, čimbolj postaja
vojna trda in neusmiljena in čimbolj se bli-
žajo italijanskim obalam, kaže tem manjše
znake depresije in panike ter se vedno bolj
krepi v boli po vztrajanju in duhu prenaša-
nja vsega trpljenja, ki ga nalaga vojna.«

Ameriško delavstvo protestira proti Sovjetom

Buenos Aires, 31. marca. AS Iz New Yorka
poročajo, da je bilo pod okriljem ameriških
delavskih organizacij C. I. O. in A. L. L. veli-
kansko protestno zborovanje ameriškega delav-
stva ter sindikalnih in političnih voditeljev
proti Moskvi zaradi usmrtnice dveh poljskih de-
lavskih voditeljev Altera in Ehrlicha. Predsed-
nik zborovanja Dubinsky je zatrdil, da ne ma-
rja kaliti razmerja med demokracijami in
Sovjeti, toda milijoni Amerikancev smatrajo
za svojo dolžnost protestirati proti temu sovjet-
skemu političnemu zločinu.

Angleška popustljivost do Sovjetov bo rodila tretjo vojno

Lisbona, 31. marca AS. Ko je Churchill pre-
lagal, naj bi se Evropa prepustila Sovjetski Rusiji,
Azija pa Kitajski, so Amerikanci izrabili priložnost
ter zahtevali, da morajo v tem primeru Angleži
odstopiti Zdrženim državam Kanado. O tem piše
»Daily News«, ki pravi, da bi Sovjetska Zveza po-
stala sicer premočna nasproti Ameriki in bi zahte-
vala Aljasko ter tako ogrozila varnost ameriške
celine. Vse to kaj jasno kaže, da angleško popu-
ščanje nasproti Sovjetom po mnenju nekaterih an-
gleških in ameriških krogov ne bo ostalo brez po-
sledic za angleški imperij. Ameriški senator Ball
opozarja, da takšni predlogi za povojno dobo ne
bodo pomenili nič manj in nič več kakor novo raz-
delitev v ravnotežju sil, kar bo neizogibno rodilo
tretjo vojno.

Judje se selijo iz Rusije

Ankara, 30. marca. AS: Tukajšnji krogi po-
ročajo, da je prispelo v Iran okoli 150.000 Judov,
ki se bodo naselili v Palestini in drugih državah
Srednjega vzhoda. To so Judje, ki so bili eva-
kuirani iz Galicije, Poljske in baltških držav in
niso sprejeli sovjetskega državljanstva. Nekaj jih
bo ostalo v Palestini, drugi pa bodo odpotovali
naprej proti Afriki.

Navzkrižje med »zdrženimi narodi«

Lisbona, 31. marca. AS. »News Chronicle«
piše, da bi moral biti glavni cilj Londona od-
stranitev nezaujanja ameriških voditeljev do an-
gleško-ruske zunanje politike in se sprašuje: Ali
sta torej dva načrta za bodoče meje Evrope:
angleško-ruske in ameriške? In ali naj bodo v
evropskem svetu, predvideva od Churchilla, za
stopane tudi Zdržene države, ki si očitno sku-
šajo pridržati pravico intervenirati v evropskih
zadevah? Zdržene države ne priznavajo Rusiji
aneksije baltških držav, Roosevelt je obljubil ne-
ki litovski delegaciji, da bo obnovil neodvisnost
njihove domovine, London pa je izjavil, da od-
brava podjarmljenje baltških držav pod Rusijo.

Po drugi strani pa se zdi temu listu molk

Moskve glavni element temnega političnega
ozračja, ki vlada med »zdrženimi narodi«. Ra-
zen vojaških operacij ne izvemjo iz Rusije ničesar.
Nič o notranjem položaju, nič o političnih
razmerah, gospodarskih in duhovnih razmerah,
o ruskih sklepih in o sovjetskih načrtih. V na-
sprotnju z »zdrženimi narodi« in tudi v nasprotju
z osumi državami, odkoder prihaja vsaj nekaj
podrobnejših poročil, ostaja Sovjetska Zveza v
polni megli. Ena največjih držav sveta nam
ostaja skoro popolnoma neznana. Ruska zunanja
politika ne govori o svojih ciljih. Majski zahteva
v svojih izjavah le pomoč. Sovjetski molk o teko-
čih vprašanjih onemogoča skoro vse sklepe ter
onemogoča tudi napore Londona po razjasnitvi
položaja.

Atlantska karta – pokopana

Berlin, 31. marca. Edenovi pogovori v Wa-
shingtonu so se končali, ne da bi bilo izdano
kako uradno poročilo o sprejetih sklepih. Neka
poluradna angleška agencija pa je objavila dol-
govozno poročilo o sestanku, ki ga berlinski
krogi označujejo kot mojstrovino praznega be-
sedčenja, ki ničesar ne pove.

Pomanjkanje uradnega poročila je očividno
dokaz, da pri dolgih razgovorih v Beli hiši niso
mogli doseči sporazuma pri vprašanjih, ki so za
obe strani najbolj boleča. Dosežen je bil en
sam sporazum: likvidacija atlantske karte. Po
berlinskih obvestilih se je ameriška diploma-
cija sporazumela z Edenom, da je treba polago-
ma zelo diplomatsko in previdno opustiti na-
čela tega neprijetnega atlantskega dokumenta,
pa vendar tako, da se bo njegov videz na zu-
naja ohranil. Namesto atlantske karte naj stopi
četverni pakt med Anglijo, Ameriko, Kitajsko
in Sovjeti, kakor ga je pred nekaj tedni spro-
žil Churchill. Med Anglijo in Zdrženimi drža-
vami je le ta razlika, da lahko Churchill ra-

čuna na politično »zrelo« prebivalstvo, ki ima
za seboj že dolgo šolo političnega hinavstva in
samoljubja, dočim mora biti Roosevelt, ki ne
more računati na tako »zrelo« prebivalstvo, pre-
viden. Uradna ameriška propaganda pa je za-
dneje čase že začela pripravljati občinstvo na
»pravične« strateške zahteve Sovjetske Zveze,
govoriti o njenih moralnih in vojaških zaslu-
gah in da morajo male države v vojni kakor
je sedanja, ko se vrši borba za tako velikanske
interese, molčati in požirati grenke kroglice.
Atlantska karta je tudi za Roosevelta velika
zavora. Če se bo rešil tega neljubega dokumen-
ta, bo prost v svoji politiki do latinske Ame-
rike kakor Anglija v politiki do Evrope. Drugo
poglavje »komedije za Evropo« pa se bo odi-
gralo čez nekaj tednov v Londonu, kamor bo
prišel Summer Welles. Takrat bodo spoznali
ne le mali narodi, marveč tudi nevtralni narodi,
da so se varali, ko so zaupali Zdrženim drža-
vam. Ko se bo dvignila zavesa, bo ležal na
odru mrtvec: atlantska karta.

Vojna industrija Združenih držav Severne Amerike

Po mnenju večine državljanov Združenih držav, zlasti pa njihovega predsednika, tvori produkcija letal težišče vseh naporov oboroževalne industrije. Letalo je danes simbol tehničnega napredka in motoriziranja sploh. Mnogi so danes trdno verjeli, da bo v vojni zmaga tista stran, ki bo imela veliko število letal. Anglosaske države verujejo danes v dogmo, da so edine Združene države sposobne in poklicane ustvariti to premoč. To prepričanje temelji na površni ugotovitvi, da Združene države proizvajajo največ avtomobilov, radijskih aparatov, električnih hladilnikov itd. Nestrokovnjak bo iz tega kaj lahko sklepal, da more tovarna avtomobilov izdelovati letala in bomba letala prav tako hitro in številno kot je prej izdelovala avtomobile.

Ce bi šlo samo za izdelovanje letal in če Združene države ne bi bile zapletene v vojno, bi se moglo opravičiti takšno zaupanje v zmogljivost severno-ameriške vojne industrije. Pri današnjem stanju stvari je treba upoštevati, da Združene države pošiljajo Angliji, Sovjetski zvezi in Kitajski ne samo letala, ampak tudi tanke, topove, strelivo, avtomobile in ladje; poleg tega so Združene države same zapletene v vojno in torej tudi same potrebujejo prej omenjenih predmetov. Ne smemo torej iz rekordnih števk produkcije avtomobilov sklepati na prav tako rekordno produkcijo letal v vojnem času.

Kot vsaka stvar, se je tudi produkcija letal za vojno začela z velikansko reklamo. Oboroževalni načrt iz leta 1941 je predvideval za 1. 1942 60.000 letal, za leta 1943 pa nadaljnjih 120.000. Te številke so res sposobne navdušiti ameriško javnost. Upoštevati pa je treba, da je ob izbruhu vojne v Evropi (septembra 1939) ameriška produkcija letal dosegla število 1000 letal na mesec in še od teh 1000 letal so tvorila večino lahke športna in šolska letala. Seveda so Američani preveč dobri trgovci, da bi ob izbruhu vojne ne povečali svojih obrotov v upanju na lepe zaslužke pri vojni dobavi, vendar se je ob vstopu Združenih držav v vojno (decembra 1941) zvišala produkcija letal le na 2400 letal mesečno. Nepoučeni ljudje so z veseljem ugotavljali več kot dvakratno zvišanje produkcije letal (za katerih kvaliteto je v Ameriki običajno izdelovanje na tekočem traku kaj malo primerno), strokovnjaki pa so predvidevali bodoče težave in svari pred točnim uresničenjem objavljenega načrta, na podlagi katerega je predsednik Roosevelt zavezanikom že to in ono obljubil.

Prvo obdobje predvidenega načrta je že poteklo in izkazalo se je, da so imeli prav strokovnjaki in ne politiki. Konec leta 1942 se je število na mesec izdelanih letal res skoraj podvojilo, toda dvigalo se je počasneje kot je bilo predvideno. Propagandni urad je javil, da je doseženo le 82% predvidenih vojaških letal. Med »vojaška letala« je treba všeti tudi šolska letala — teh je seveda mnogo — javnost pa misli, da so vsa dosežena letala samo bojna letala. Na bojna letala za fronto odpade mesečno 1000 letal, veliko število letal je pa namenjeno transportu. Po ameriških računih odpade na transportna letala ena tretjina vseh vojskotornih letal. Strokovnjaki računajo, da bo treba v bodoče zgraditi na vsako bojno letalo 5 transportnih! Celot Roosevelt je

sam izjavil, da številka 60.000 v letu 1942 ni bila dosežena, da pa je bil uporabljen ves v načrtu predvideni material. Rekel je, da je bila dosežena boljša kvaliteta letal, seveda na škodo kvantitete. — Druga stvar je, kateri činitelji so bili v resnici odločilni na neizpolnitve načrta.

Za dosego povečanja letalske industrije so Združene države uvedle več načinov. Deloma so razširili že obstoječe tovarne, deloma so zgradili nove državne tovarne, deloma pa preuredili avtomobilске tovarne v letalske. Pri slednjem načinu sta se pojavila dva problema: 1. ali bodo mogle bivše avtomobilске tovarne izdelovati letala v isti naglici in 2. koliko strojev za produkcijo avtomobilov je možno uporabiti za produkcijo letalskih motorjev. Tu so se pokazale velike težave. Pri tovarni Studebaker v South Bendu je od približno 3000 strojev samo 64 uporabljen za izdelavo letalskih motorjev. Razumljivo je, da je produkcijski tempo tu le počasen.

Znano je, da imajo Združene države pri oboroževalni industriji velike težave z jeklom, ki v raznih zlitinah igra veliko vlogo pri zgradbi letalskih motorjev. Združene države imajo sedaj le malo legiranega jekla, ker je odpadel uvoz mangana iz Sovjetske zveze, Filipinov in Malajskih otokov, kakor tudi zaradi pomanjkanja vanadija in volframa. Iz tega razloga so v Združenih državah morali predpisati enotno jekleno zlitino, tako zvano »zasilno jeklo«. Znano je, da so Združene države pred kratkim časom dobile pošiljko volframa rude, toda po dolgem ovinku preko Indije in Afrike — iz Kitajske.

Tudi aluminija nedostaja. Leta 1940 je pridobitev aluminija v Združenih državah znašala samo 270.000 ton, kar za naraščajočo industrijo ni zadostovalo. Nedostatek so še mogli izravnati z zasedo vseh zalog aluminija in s pobiranjem aluminijaste kuhinjske posode. V letu 1942 so pričakovali 770 tisoč ton te kovine, potrebovali bi je 860.000 ton.

Pomanjkanje aluminija skušajo nadomestiti z magnezijem, toda preden bo magnezij izpolnil vrzel, bo preteklo še mnogo časa.

Najbolj se je opazilo pomanjkanje materiala sredi leta 1942. Takrat je moralo okrog 150 tovarn (med njimi tudi letalske) omejiti ali celo ustaviti svoje delovanje. Pri Buicku so na oddelku za izdelovanje letalskih motorjev nekaj časa delali le pet dni na teden, druga tovarna pa je morala odpustiti veliko število delavcev, ker neki podobavitelj ni mogel, zaradi pomanjkanja materiala, v predpisanem času izdelovati podrobnosti.

Glavna težava obstoji po mnenju Združenih držav v tem, da je hitreje potekalo razširjanje oboroževalnih tovarn, kot pa se je stopnjevala produkcija in predelava potrebnih surovin. Poleg tega se pripisuje krivda tudi nenačrtnemu porazdeljevanju surovin, kar mora ovirati vsako urejeno preskrbovanje.

Leta 1938 je letalska industrija (ne vštevši sorodne stroke) zaposlovala 23.000 delavcev. To število bi se do konca leta 1942 moralo zvišati na 1.000.000. Takšno zvišanje je mogoče le s pritegnitvijo velike množice nestrokovnih delavcev. Po eks, zvišati rezultate dela z istočasnim strokovnih delavcev, se je izjalovil, tako da je vprašanje

Poslovanje zdravstveno avtokolono

Visoki Komisariat za Ljubljansko pokrajino obvešča občinstvo, da bo poslovala sanitetna avtokolona brezplačno v Ljubljani v zavodu Lichtenturn, Ambrožev trg. v dnevih: 1., 2., 3., 10., 17. in 24. aprila.

Prijave za tekme dela

Rok za prijavo delovnim tekmam je podaljšan do vključno 10. aprila t. l. Prijave sprejema obveščevalni urad na Miklošičevi cesti št. 22 pri Pokrajinski zvezi delavcev.

(Pred dnevi smo o tem objavili netočno besedilo, zato sedaj objavljamo točno navodilo.)

Sprememba predpisov za ogrevanje

Glede na ugodno vreme se deloma spreminjajo predpisi za zimsko kurjavo in ogrevanje, ki jih je izdal Visoki komisariat 26. oktobra preteklega leta pod številko 192. Visoki komisariat odreja, da naj se od 1. do 15. aprila kurjarijo uradi, zasebna stanovanja, gostilne in drugi javni prostori, ki jih ogrevajo centralne kurjave, samo v dopoldanskih urah. Pod nohennim pogojem se teh prostorov ne sme ogrevati še po dvanaesti uri.

»Likof« z malo žogico

Hermežani prirejajo velik turnir namiznega tenisa, s katerim bodo zaključili letošnjo sezono.

Od vseh ljubljanskih športnikov so bili igralci namiznega tenisa tekom zime najagilnejši. Prvo mesto med njimi je zavzemal Hermes, ki je priredil v svoji dvorani pri Mikliču lepo število uspešnih prireditvev. Sedaj so napovedali zadnji turnir, s katerim bodo zaključili letošnjo sezono. Začeli bodo v soboto, 3. t. m., ob 14 in nadaljevali v nedeljo, 4. t. m., ob 8 zjutraj. Pri zaključnem turnirju bodo igrali v osmih skupinah in podelili spet osem naslovov, kar pomeni za igralce, ki jim je doslej sreča obračala hrbet, zadnjo priložnost, da se preizkusijo bodisi v moštvi ali v igrah parov ali posameznikov.

delovnih moči precej pereče. Tudi v Združenih državah so poskusili z zaposlovanjem žensk v tovarnah. Konec leta 1941 je bilo v letalski industriji zaposlenih z ročnim delom 1900 žensk, sredi leta 1942 pa jih je bilo že 39.000. Uspeh ni bil razveseljav, kajti severno-ameriške ženske so — kolikor nimajo svojih poklicev — precej razvane. Delo, ki ga država od njih zahteva, smatrajo bolj za interesantno izziv kot pa za svojo narodno dolžnost, zato ni čudno, če ne kažejo posebne vneme in zmogljivosti. Industrija je izgubila mnogo delovnih dni zaradi stavk, ki so kljub vojni na dnevnem redu. V prvi polovici leta 1942 je zaradi tega propadlo skoraj en milijon delovnih dni. Razlog stavkam je bil večinoma ta: zahteve po zvišanju mezd zaradi dviga cen življenjskim potrebščinam.

Ameriška propaganda je v mnogih ljudeh vzbudila mnenje, da so ameriška letala najboljša, najhitrejša in za boj najbolj sposobna. Če pa natančno zasledujemo razvoj ameriške letalske tehnike v zadnjih letih, opazimo res velik in pomemben napredek, samo v dveh ozirih: zelo so izpopolnili tipe transportnih letal in začeli so graditi z zrakom gajene motorje visoke zmogljivosti. Hitrostnih rekordov je bilo le malo. Kmalu po vstopu Amerike v vojno se je izkazalo, da ameriška letala ne nadkrijujejo nasprotnikovih. Tudi z angleške strani so se slišali glasovi nezadovoljstva. Celot vojni poročevalni urad Združenih držav je izjavil, da mnogi tipi letal niso bili kos svojim nalogam. Najbolj so razočarala lovška letala, ki bi po ameriških trditvah morala biti prva na svetu. Dokaz za to je dejstvo, da ameriški letalci-lovci, ki so v Angliji, rajši uporabljajo angleška lovška letala »Spitfire« kot pa svoja lastna. Ameriški bombniki tipa Boeing »Flying Fortress« in Consolidated »Liberator« niso dosegli istovrstnim angleškim letalom niti po hitrosti niti po nosilnosti. Zanimivo je tudi, da angleški bombniki tipa »Stirling«, »Halifax« in »Lancaster« potrebujejo trikrat manj delovnih ur kot težki ameriški bombniki ter imajo mnogo boljše orožje in oklepe.

Vse presojanje ameriške industrije v vojnem času nam dokazuje, da tudi »dežela neomejenih možnosti« ima svoje meje in nemožnosti. Tudi Združene države ne morejo delati čudežev in tudi one imajo svoje težave.

DALE CARNEGIE 24

Kako si pridobiš prijateljev

»Govorite kateremu koli možu o njem samem in o tem kar ga zanima, in poslušal vas bo ure in ure!« je dejal Disraeli, eden najbolj prevečanih politikov, ki so sploh kdaj vladali britanski imperiji.

Šesto pravilo, da vas imajo ljudje radi, se torej glasi: Govorite tako, da vzbudite v drugih občutek pomembnosti.

Tretji del.

Dvanajst načinov, kako pripravite ljudi, da bodo sprejeli vaše mišljenje.

V debati ostane vsakdo pri svojem mnenju. Sir Ross Smith je bil eden od avstralskih letalskih asov. Kmalu po svetovni vojni je svet obkroževal njegov slaven polet okrog sveta. Avstralska vlada mu je darovala 50.000 dolarjev, angleški kralj pa ga je imenoval za viteza; za nekaj časa je bil Ross najpopolnejši mož v vsem britanskem imperiju, nekak angleški Lindbergh. Nekega večera sem se udeležil banketa, ki so ga pripravili na čast Rossu. Zraven mene je sedel gospod, ki je pripovedoval neko smešno zgodbo, učenec se naslednjega čitaja: »Je neko božanstvo, ki ravna z nase usodo tako, kakor si jo sami kujemo.«

Omenjeni gospod je trdil, da je citat svetopisemskega Jaz pa sem bil prepričan o nasprotnem in sem svoje mnenje podpiral z dokazi. Kakor? Da je Shakespearejev nemogoče svetopisemski je!

Predložila sva sporno vprašanje mojemu staremu prijatelju Franku Grammondu, ki je bil strokovnjak za Shakespearea. Grammond me je krepko brenil pod mizo ter brez obotavljanja rekel: »Nimaš prav, citat je svetopisemski.«

Ko sva zvečer šla domov, sem Grammonda vprašal: »Citati je bil iz Shakespearea, kaj ne?«

»Brez dvoma, iz Hamleta, peto dejanje, drugi prizor. Toda bila sva gosta, prišla sva tja, da skupaj z drugimi prosišljiva slavnega letalca. Zakaj bi ne dala prav onemu možu! Po drugi strani pa on ni zelel tvojega mnenja. Zakaj bi potem z njim debatiral? Debatati se je treba vedno izogniti.«

»Debatati se izogniti!« Nauk sem si zapomnil za vse svoje življenje.

Sledeč lastnim nagonom bi najrajši debatiral in se priklonil na en dan. Sramežljivo priznavam, da me je nekoč celo obsila skušnjava, da bi spisal knjigo o umetnosti debatiranja in dokazovanja. Od takrat sem se udeležil že na tisoče debat, sem jih kritiziral, sem videl njih učinke in sem končno prišel do prepričanja, da se je debat najboljše izogniti, če hočeš, da častno iz njih izideš.

V devetih od desetih primerov ostaneta v debati obe nasprotni stranki popolnoma istega mnenja, kakor pred debatou!

V debati prav za prav ni mogoče nikoli zmagati. Če ima Vaš nasprotnik prav, ga vi nimate, in če nima vaš nasprotnik prav, ga vi prav tako nimate. Zakaj ne? Kajti človek, ki je užaljen v svojem ponosu, vam bo nasprotoval, če ima prav ali če nima.

Pred nekaj leti je prišel k meni nek Irec ter me prosil za pomoč, ker so mu njegove poslovne zadeve slabo uspevale. Irec se je bavil z nekim avtomobilskim podjetjem.

Po nekaj vprašanjih sem takoj spoznal, da mož stalno debatira s svojimi nakupovalci. In kako se je pri tem jezil! Zgubljal je takorekoč vslo razsodnost in ni nič več pazil na besede. »Veste, take sem mu jih povedal!« se je bahal pred mano. Res je, povedal mu jih je zelo krepke, prodal mu pa ni ničesar. Irec sem moral takoj pojasniti, da ne sme govoriti, temveč molčati, na vsak način se pa izogniti besednim dvobojem s svojimi klienti. In glej, potem razgovoru gredo njegove poslovne zadeve naravnost sijajno. Takole mi pravi Irec sam: »Kadar grem h kakemu nakupovalcu, mu recimo ponudim tovarni avtomobil znamke »X« in če dobim odgovor: »Ne, hočem kupiti avtomobil znamke »Y«, kar pomeni s pritrjevanjem: Imate prav. Ta avtomobil je najboljši v vseh ozirih! Sklenili boste res sijajno kupčijo.«

Nakupovalec ostane brez besede. Ne more več debatirati, ko vidi, da sem jaz istega mnenja. Tedaj mu mimogrede namignem o prednostih, ki jih ima tudi avtomobil znamke »X«.

Predpisi o proizvodnji in prodaji mila

Člen 1. Vse milo, kakršne koli vrste, izdelano v Ljubljanski pokrajini ali uvoženo v njo, se postavlja pod zaporu na razpolago Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu zaradi oddajanja v potrošnjo na živilske nakaznice po predpisih navedbe z dne 23. aprila 1942-XX št. 78.

Pokrajinski prehranjevalni zavod določi količine mila, navadnega ali umivalnega, ki se razdelijo mesečno ali na daljše razdobje med potrošnike.

Člen 2. Izvzemši enotno milo, ki je že racionalizirano in zdravilna mila, ki se dobivajo v lekarnah, se postavlja vse milo kakršne koli vrste, vštevši umivalno, kar ga je v pokrajini na dan objave te navedbe na zalogi pri proizvajalcih, trgovcih na debelo in na drobno, pod zaporu na razpolago Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu.

Imetniki so dolžni predložiti v petih dneh od uveljavitve te navedbe Zavodu v treh primerkih prijavo o zalogah z nadrobno navedbo kakovosti, množine in enote, bodisi nabavne kakor tudi prodajne cene.

Glede zalog zunaj ljubljanske občine se morajo predložiti prijave preko občinskega urada.

V istem roku morajo proizvajalci poleg tega prijaviti Pokrajinskemu korporacijskemu svetu množino surovin na dan objave te navedbe. Te prijave, ki jih je treba predložiti v treh primerkih, morajo za vsako surovino nadrobno navajati kakovost in količino.

Člen 3. V prvi desetini vsakega meseca, začenši s prvim mesecem po uveljavitvi te navedbe, morajo prijaviti proizvajalci Pokraj. prehranjevalnemu zavodu in Pokrajinskemu korporacijskemu svetu množino mila, ki so jih proizvedli in oddali v preteklem mesecu in zaloge ob koncu tega meseca.

Pokrajinski korporacijski svet bo predpisoval posameznim tvrdkam proizvajalkam glede na su-

rovine, ki se jim odkažejo, in glede na potrebe potrošnje, kakor jih javlja Pokrajinski prehranjevalni zavod, vrste mila, katere bodo morali vsakokrat izdelati, njih sestavo in njih zunanjo označilo.

Člen 4. Proizvajalci morajo voditi prejemni in oddajni vpisnik, ki ga pred uporabo potrdi Pokrajinski korporacijski svet; vanj vpišejo začetno na prejemni strani glede surovin po prednjem členu prijavljene količine in glede izdelanih proizvodov količine, ki so pod zaporu po členu 1., nato pa vpišejo surovine, kolikor jih dobe, in količine nove proizvodnje; na oddajni strani pa glede surovin za izdelovanje porabljene količine in glede izdelanih proizvodov oddaje, ki jih opravijo Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu ali po nakazilu tega zavoda neposredno prodajalcem.

Člen 5. Kršitvi določb te navedbe se kaznuje, če ni dejanje huje kaznivo, po postopku iz navedbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 215 z zaporom do dveh mesecev in v denarju do 5000 lir.

Odredi se lahko tudi začasni ali trajni odvzem obrtne pravice.

Člen 6. Ta navedba stopi v veljavo od dne objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Velika prodaja prvovrstnih harmonik v Ljubljani

Harmonike še iz prvovrstnega predvojnega materiala v veliki izbiri od najboljših poznanih tovarn, klavirske in diatonične, dobite lahko po najnižji ceni ter jih brezobvezno lahko preizkusite samo pri tvrdki

Ne kupujte harmonike brez preizkušnje!

Prešernova 44 *Levern*

KULTURNI OBZORNIK

Umetnostna razstava S. Šantla

(Jakopičev paviljon.)

Za 60 letni življenjski jubilej je slikar Saša Šantel uredil retrospektivno razstavo svojih del, in sicer po katalogu 200 olinatih slik, akvarelov in grafike. Napolnjeni so vsi razstavnici prostori. V glavni dvorani so razstavljene figuralne kompozicije ter portreti, v desni sobi krajine in grafika, v levi tihotajta, krajine, grafika, akvareli, v zadnji sobi pa akvareli in grafika.

Množica, raznovrstnost gradiva in umetniškega udejstvovanja jasno pričajo, da prof. Šantel, ki je poleg slikarja še glasbenik, z mirno vestjo gleda nazaj na svojo umetniško preteklost. Doslej je svojo življenjsko nalogo izpolnjeval z vso vestnostjo, marljivostjo, pa tudi z dobrim tehničnim znanjem. Kakor so ugotovili že glasbeni kritiki, ni prof. Šantel v svoji muziki iskal novih poti, da pa je v okviru starega, preizkušenega ustvaril svojstveno, iskreno občuteno glasbo. Tako je tudi z njegovo likovno umetnostjo. Rašel je iz svoje generacije, ni izrazil posegal v področje drugih, posebno ne v domene mlajših, ki so tedaj korakali mimo njega z bučno muziko novega »duhovnega« izraza in temu sličenih slikarskih enodnevnic. Je pa mesto, ki ga zavzemajo v naši umetnosti Vesnjani, vsekakor izredno občutljivo. Je to rod, ki je stienjen med dvoje močnih

generacij, in sicer med impresioniste ter »mlade«, ki jih lahko vzamemo v bloku od ekspresionistov do današnjega dne. Impresionisti so zavrgli »akademsko« umetnost, slikarstvo v ateljejih, pripovedno snov in proklamirali umetnost okolice »kakor jo slikar vidi«. Mladi so zavrgli fizično »gledanje« ter ga nadomestili z »duhovnim« spoznavanjem sveta. Zato so poudarili linijo, še bolj do sledno zavrgli med staro šaro akademsko slikarske veščine, ter si gradili nekaj novega, doslej še nikoli vidnega. To je teoretična podlaga dveh generacijskih skrajnosti. Velika je pa tudi življenjska podlaga. Tu mislim na dejstvo izživljanja obeh generacij v slovenskem resničnem umetnostnem okolju. Če pristojemo še Vesnjane, si rodovi niso sledili v odmerjenem koraku kakor pri paradu, marveč so se prepletali med seboj, prehiteli, zaostajali, ustvarjali, kritizirali, skratka so oblikovali so naše povojno umetnostno življenje v precej kaotičnem smislu. Šlo pa je tu po starem življenjskem pravilu: »Kdo je močnejši! Na eni strani mogočna barvna simfonija impresionistov, morje luči in opojna »stimung«, na drugi skrajnosti pa fizična mladost, novost, udarno geslo, zapleteni arkanum umetnostnega podživiljanja! In nekeje v sredi pa je moglo le vajeno uho čuti droben glas pastirske piščali Vesnjanov. Jasno je, da obe skrajnosti tega skromnega godca nič kaj nista bili veseli. Kajti na vse, kar so oni prisegali, je le ta dejal svojevlečno ne! Spoštovan je akademsko znanje, tehnično virtuozičnost, ljubil je fabulo, pozicijo, rad je približal svojo umetnost ljudstvu, to se pravi, pripovedoval je svoje brige in težave v množici razumljivem jeziku in rad je

imel barvo, toda krotil jo je z risbo. In če vse to prenesemo v življenje: Vesnjanom je ena in druga stran odreka pravico gostovanja na našem Parnasu. Tisti, ki je ljubil zapleteno umetnost, je dejal: »Vesnjani — slikajo razumljivo — to je nekvadratnost, tisti pa, ki je bil ljubitelj barvnih glori, je v sivih tonih te generacije videl le risbo, to je nekvadratnost in sneslikarstvo. Razumljivo je, da je bilo stališče Vesnjanov pri nas močnejše izpodkopano. Čeprav so svojevlečno trdili »svoje«, je vendarle od njihovih usov prodrlo kričanje vnetih zavijalcev bodisi ene ali druge strani. In tako so se pričeli po malem vdajati; ta ali oni se je ogledal, kako elika Jakopič, hoteli so biti »slikarje« (kajti biti grafik, pomeni pri nas še danes sramotno) in ne risarji. To je pa mesto, kjer se po malem prične tragika naših secesionistov, mislim v čisto umetnostnem pogledu. Kljub temu, ali prav zaradi tega pa dobro čutimo, da je danes prišel čas, ko moramo s temeljevit revidirani gledanje na ta umetnostni rod, ko mu moramo v objektivnejšem gledanju odkazati prostor v naši likovni umetnosti, kakor mu gre po zaslugi in pravici. Danes emo v stanu trezno presoditi izredno važnost impresionizma za razvoj kvalitetne slovenske umetnosti, toda prav tako sodimo preudarnjeje povojne umetnostne enodnevnic. Čas je, da storimo isto tudi v vprašanju Vesnjanov!

Šantlova razstava, ki bi bila kljub razmeram vseeno lahko boljše izbrana, posebno pa prebrana, je tipična prirediteljska člana nekdanje Vesne. Je to prirediteljski, ki v glavnem pokaže slikarski talent, solidno znanje, ravno tako

vsebinsko, ter je v stanu nuditi vsakemu obiskovalcu kaj zanimivega. Kogar zanimajo podobe z miselnim ozadjem, jih bo našel na razstavi in zopet bo drugi lahko doživel zahod sonca na planinah v okviru solidnega znanja in zlate sredine. Zanimiva je velika kompozicija »Slovenskih skladateljev!« Pa naj mlajši napravijo nekaj podobnega! Je to skupinski portret, v tako velikem obsegu pri nas menda prvi po Almanahu. Res je, da se čuti rahla nepovezanost med skupinami, med temi in prostorom, posebno v barvnem pogledu, vendar je problem tako velike kompozicije v glavnem dobro rešen, obkroževati pa je treba na vsak način slikarjev pogum. Če pristojemo k temu še množico predstavitelj, ki so bile za dovršitev tega dela potrebne, potem lahko spoznamo, kako požrtvovalnega dela so zmogli tudi pastorki iz rodu Vesnjanov. In tako nas spremlja občutek umetniškega daru požrtvovalnosti, ljubezni do predmeta in slikarskega znanja od podobe do podobe. Med krajinske motive, tihotajta, portrete, se zavrtja tudi »Misel o večnosti«, slikar jo realizira v podobi zamišljene žene, sfinge in neskončnega morja. V blatu iskrena misel, poljudna, v solidno tehnično obdelavi. Tu so tudi krajine, kjer se risba bori z impresionistično zapeljivostjo razkrajajoče barve, marsikatera dozo-rele v svoji zgrajenosti in statistiki. Napoved pa so tu še grafični listi, vsebujoči mnogo drobnih zanimivosti in mnogo dobrega znanja. Zal, je ta plemenita umetnostna panoga pri nas še premalo cenjena. Nekeje je bilo na tem, da se ustanovi nekak »grafični klub«. Pametna misel, ki pa se je utrnila kakor lepe sanje. Kdor pa ga

Humanitarni zavod so zlorabljali za cilje komunizma

Proces proti dr. Kanoniju in tovarišem je razgalil zločinstvo komunistov: iz bolniške zaloge so kradli mast, olje, usnje in to prodajali naprej

Ljubljana, 31. marca.

Kakor smo že kratko omenili, je bil pred vojaškim vojnem sodiščem vrhovnega poveljstva oboroženih sil Slovenije-Dalmacija, oddelek Ljubljana, velik, splošno v političnem pogledu zelo zanimiv proces proti dr. Kanoniju in tovarišem. Naj tu omenimo še nekatere podrobnosti, hkrati pa po pravici včerajšnje poročilo, v katero so se vrnila pomola. V poročilu bi moral biti včeraj naveden tudi Ivan Hribar, ki je bil v umobolnici na Studencu strožaj, njegova oseba pa je bila zamenjana z dr. Ivanom Hribarjem.

Glavni obtožbenec dr. Ivan Kanoni je človek srednje postave. Bil je 24. marca 1904 rojen v Vordernbergu (Nemčija). Oče mu je bil Karel, mati Josipina, roj. Janežič. Dr. Ivan Kanoni in tovariši so bili v glavnem obtoženi zločina prevratne propagande, da so bili od nedolženega časa pa do novembra 1942 — takrat je bila ta prevratna družba razkrinkana — člani združenja, ki je bilo usmerjeno za nasilno spremembo sedaj v državi veljavne politične in socialnega reda. Tega zločina je bilo z dr. Kanonijem vred obtoženih še 12 oseb. Vsi so bili dalje obtoženi, da so pod istim okolnostmi in v istem času vršili propagandistična dejanja, da so imeli tajne misije in sestanke v omejenih bolnišnicah.

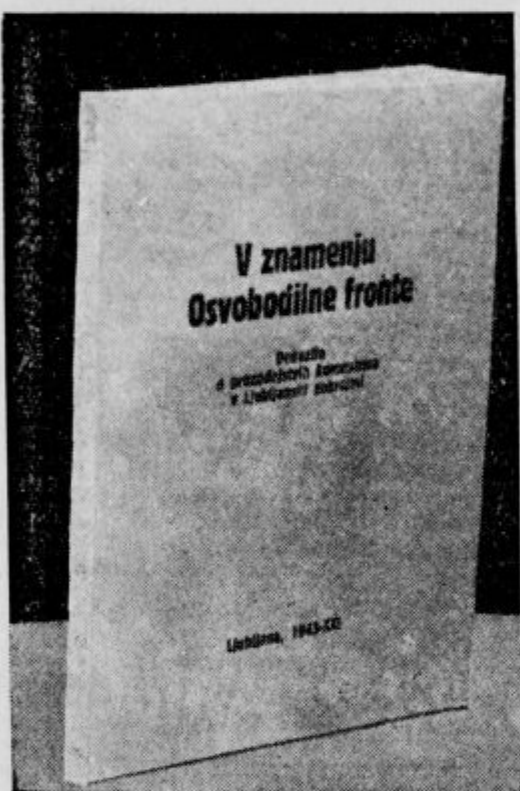
V obtožnici je navedenih 13 obtožencev, od teh so bili pri razpravi navzdi štiri obtoženci z dr. Kanonijem na čelu. Ostali obtoženci, ki so pred odkritjem tajne družbe pobegnili z domov v bosto, so bili sojeni v begstvu in se je razprava vršila v njih odsotnosti.

Med drugimi obtoženci je bil eden glavnih in zelo aktivnih partizanskih pomagačev sluga umobolnice na Studencu Ivan Hribar, rojen dec. 26. decembra 1912 v D. M. v Polju in tam stanujoč. Kot pravi komunist ni znal razločevati med tujo lastnino in je tudi kradel. Obtožnica ga je obtožila zločina tatvine, da si je prilažil iz zaloge javnega humanitarnega zavoda 30. aprila 1942 do 140 kg masti, 14. maja lani 12 kg usnja in v oktobru lani 100 l olja. Živila je prodal naprej.

Obtožbenec dr. Kanoni je bil, kakor je pokazala glavna razprava, duševni organizator prevratne družbe, ki je imela svoj sedež v humanitarnem zavodu, v umobolnici na Studencu. Tam je bilo pravo zavetišče vseh partizanskih elementov. Dr. Kanoni pa je zadrževal sodnikom, da ni bil aktiven organizator prevratne družbe, marveč, da je imel le predavanja kulturne vsebine in da se je zgolj zanimal za razna znanstvena dela in znanstvene probleme, nikdar pa ni aktivno posegal v politiko. Skliceval se je v nekaterih okoliščinah na ubeglega strožaja Ivana Hribarja, ki naj bi bil nekak vodilni član partizanske organizacije v večinskem sektorju.

Proces je splošno v vseh bistvenih pogledih razgalil zločinsko delovanje partizanstva, brezvestno delo raznih partizanov. Poleg dr. Kanonija so bili obsojeni, in sicer:

Ponikvar Ivan, rojen 9. septembra 1905 na Povšečem (občina Št. Vid nad Cerknico), stanujoč na Studencu št. 23, na 8 let ječe; mesar Alojzij Trškan, rojen in stanujoč na Studencu št. 11, poleg članstva pri prevratnem združenju še zaradi nakupa ukradenega blaga na 3 leta ječe in 2000 lir

»V. ZNAMENJU OSVOBODILNE FRONTE«
Dokazilna knjiga o grozodejstvih komunizma na Slovenskem, ki je pravkar izšla.

bo poklical v življenje, bo storil dobro delo. — Morda bo potem tudi grafična umetnost dobila mesto, kakor ji gre po pravici.

Obisk razstave toplo priporočamo, jubilantu pa čestitamo k njegovemu življenjskemu prazniku.

O družinski vzgoji

Značilno je, da se človek po velikih dogodkih kaj rad resnobno poglubi v vprašanja, katera so ga sicer zajemala, vendar jih doslej ni obravnaval s tisto globino, ki jim pripada. Med taka vprašanja spada pojem družinske vzgoje in nje pomen za družbeno ureditev.

Trenotno etanje nam boleče razkriva greh, ki je bil storjen nad družino bodi s strani vzgojnikov, oblasti ali ceste. Razdiralno delo nad najplemenitejšo celico družbene uredenosti se je vršilo z kar največjo udarnostjo. Sicer so razumnejši ljudje napovedovali poraz nad porazi, ko bo človek takih vrednot postavljen pred preizkušnjo, toda njihov glas je ostal neupoštev.

V slednjem času opažamo vsebolj poglobljen pogled vase. Čisto naravno! Dogodki so prejasno pokazali uspehe razdiralne osebnostne vzgoje. Breznačajnost z vsemi pristojnimi podrejenimi lastnostmi, ki je v preteklih desetletjih zaživela z naravnost bleščočim sijajem, podpirana od vseh in — nikogar, je rodila sad. In tega sadu je vseh malikovalcev sram. Sprejeli so in se zaobrnil.

Zato danes spominjajoča beseda s družin-

denarne kazni; Slavko Drašler, rojen 25. avg. 1903 na Studencu, na 3 leta ječe. V odsotnosti so bili med drugimi obsojeni:

Ivan Hribar, strožaj na Studencu, na 30 let ječe. Osem ostalih obtožencev pa vsak na 24 let ječe, tako: Jože Jager, rojen 18. februarja 1923 in stanujoč na Studencu št. 23, France Strumbel, rojen

Ureditev gospodarskih organizacij na Bolgarskem. Sobraju je predložil zakonski predlog o ureditvi gospodarskih organizacij v Bolgariji. Ustanovljena je vrhovna gospodarska zbornica, nadalje pa okrožne gospodarske zbornice kot javnopravne ustanove. Te nove zbornice prevzamejo naloge dosedanjih trgovsko-industrijskih in kmetijskih zbornic. Osrednja gospodarska zbornica bo v Sofiji, dočim bodo ostale zbornice v okrožjih v glavnih mestih okrožij. Vrhovna zbornica bo konzultativni organ vlade in posameznih ministrstev. Njeni zastopniki bodo imenovani v vse upravne oblasti, kjer so bila doslej zastopana posamezna strokovna zastopstva po obstoječih predpisih. Vlada bo zavezana zaslišati mnenja zbornice pri izdelavi zakonov, ki zadevajo interese strokovnih združenj. Zbornico tvorijo: predsednik, ki ga imenuje kralj, glavni tajnik strokovnih organizacij, predsedniki in glavni tajniki okrožnih zbornic, strokovnih zvez in po 1 član vsakega strokovnega združenja. V svojem območju prevzamejo iste naloge okrožne zbornice. Dohodki okrožnih zbornic so 4 % doklade na obrtniški davek, 5 % na zemljarino in od prispevkov kmetijskih in zadržnih bank do 100.000 levov za vsako zbornico. Dohodki osrednje zbornice se stoje iz 20 % dohodkov okrožnih zbornic, iz prispevkov strokovnih združenj in letne podpore Bolgarske kmetijske in zadržne banke v znesku 0,5 milij. levov.

Novo špansko notranje posojilo. Španski ministrski svet je ta mesec sklenil izdati veliko notranje posojilo v znesku 4 milijarde pezeta za kritje izdatkov v izrednem državnem proračunu. Posojilo bo izdano v več emisijah.

Kredit za pospeševanje rudarstva v Bolgariji. Država je ustanovila pri trgovinskem ministrstvu posebno ravnatelstvo za podzemne zaklade, ki naj preišče vsa rudna ležišča v Bolgariji. Vlada je odredila za to ravnatelstvo kredit v znesku 200 milijonov levov.

O ljubljanskem nogometnem prvenstvu smo zvedeli, da bo trajalo od 11. t. m. do 23. maja, potem pa bodo povratne tekme in 11. julija bomo končnovalno zvedeli, komu bo pripadla prvenstvena trofeja. Vsako nedeljo bomo videli po eno tekmo v I. razredu in po eno v drugem. Pari so že izžrebani in odprto ostane samo še vprašanje, ali bo igrala v I. razredu Mladika ali Dopolavoro tob. tovarne. Tudi to bomo zvedeli že v nedeljo, ko bosta obe moštvi odigrali kvalifikacijsko tekmo. Kdor bo zmagal, bo povzhan v I. razred, oni pa, ki bo potegnil kratko, bo zdrknil v II.

Hermes : Mars 6:2. Z izidom, ki so ga postavili pri prvem letošnjem srečanju, je enajstotica Marsa hudo nezadovoljna. Sedaj sta se dogovorila oba kluba za povratno tekmo, ki bo v nedeljo, 4. aprila, ob 15.30 na igrišču Hermesa v Šiški. Okoliščina, da je preteklo nedeljo Hermes precej občutno podlegel Ljubljani, vlija enajstotici Marsa poguma, da se bo lahko oddolžila Šiškarjem. To bo zadnja preizkušnja obeh moštev, potem pa pride na vrsto borba za točko. V predtekmi, s katero bodo začeli ob 14.15, se bosta pomerili drugi moštvi Marsa in Hermesa.

Iz Haeggove zakladnice športnih trofejev. O švedskem svetovnem prvaku v tekah na dolge proge Gundariju Haeggju je znano, da so mu podarili toliko spominskih nagrad, da bi že lahko priredil razstavo. Nedavno je prejel iz Finske tudi — par dirkalnih čevljev, ki jih je prav tako spravljal v zakladnico. Čevlje sta mu namreč poslala bivši svetovni prvaki Pavle Nurmi in Hannes Kolehmainen, ki je na olimpijadi l. 1912 prvič utemeljil sloves finske atletike.

Athletic Bilbao še vedno vodi v španskem nogometnem prvenstvu. Posebno važna je bila tekma

Komunisti zaklali mater 16 otrok

Št. Rupert, 30. marca. Po zverinskem umoru župnika g. Nahtigala in kaplana g. Cvara konec junija 1942 in po barbarškem pokolju 7 članov družine šentrupeškega župana Mavsarja, po zadnji žrtvi — osmi — iz iste družine, 11 letnega Vilku, so komunistični zločinci 28. marca ob 5 zjutraj oddali dva strela na Frančiško Peček iz vasi Svinsko št. 47, župnija Št. Rupert, mater 16 otrok, od teh 14 živih. Najmlajšega, 3 mesece starega, je imela v naročju, ko se je zgrudila pod ubijalskimi strelci narodnih osvobodilcev. Umrla je 26. t. m. v Novem mestu.

ski vzgoji zadeva — odprta ušesa in odobravaljoče poglede.

Na to sem se bil spomnil, ko sem prelistaval trojno številko »Slovenskega učitelja« in zasledil na odličnem mestu tiskano obravnavo »Družinska vzgoja«, katero je napisal prof. g. Lojze Potočnik.

Misli, razvijane v obravnavi, so toliko pomembne in napovedujejo tako zaokroženo vzgojno delo, da bi bila resnična škoda, če bi jih prešli in vsaj ne opomnili naših cenjenih bralcev nanje.

Avtor razvija najprej razvojni in življenjski pomen družine v občestvu človeka, postavlja družino v osrčje človeštva, jo predstavlja kot duhovno in prirodno skupnost, v kateri se mimo učenja vrši namensko in nenamensko vzgajanje posameznih udov, ki je ali družabno, saj družina kot prirodna skupnost prva pozhaja svojim udom zametke družbenih pisanih in nepisanih zakonov ali pravstveno, ko zorevanje osebnosti prehaja vse razvojne stopnje in more ob pravilni negi in skrbni pozornosti postaviti družbi polnega in trdnega člana ali versko ali narodnostno ali gospodarsko.

Avtor navaja ob posameznih vzgojnih oblikah toliko opazovanj in navodil, da jih ni mogoče delno navesti, ne da bi bila smiselno okrnjena, zato vršimo le časnikarsko-kulturno dolžnost, da na tehtno obravnavo opozorimo, povrnili pa se bomo k njej, ko bo delo zaključeno.

28. decembra 1920 v Tomišlju pri Igu, stanujoč na Studencu; Tokan Anton, rojen 23. decembra 1916 v Mozirju, dijak, stanujoč na Studencu; Albin Slivie, rojen 24. februarja 1892 v Dobrempolju, stanujoč na Studencu; Ciril Starič, rojen 16. julija 1904 v Trebelnem, stanujoč na Studencu št. 23; Bregant Slava, rojena 24. julija 1918, dijakinja; Savelj Slava, rojena v Ribnici in tam stanujoča, dijakinja, ter Rojnik Alojzij, rojen 1. julija 1914 v Sv. Petru (Savinjska dolina) in stanujoč na Studencu št. 23. Razprava je razgalila v obriah one metode, ki se jih poslužujejo partizani v svoji brezvestni in breznačelni propagandi kot narodne, so pa dejansko kriminalne.

Gospodarstvo

Novo bolgarsko posojilo. Bolgarski finančni minister je predložil sobranju predlog za razpis novega bolgarskega notranjega posojila. Novo posojilo naj bi bilo na 25 let, obrestna mera je določena na 5 %. Kdor ima več kot 100 tisoč levov premoženja, mora plačati 2 % na posojilo. Pri 50 milj. levih premoženja znaša odstotek 8 %. Tudi podjetja in družbe s sedežem v Bolgariji bodo pritegnjena k podpisovanju. Izjemo tvorijo diplomati in inozemske šole. Pripomniti je, da je prvo bolgarsko notranje posojilo prineslo znesek okoli 9 milijard levov.

Jugovzhodna montanska družba v Nemčiji. Z glavnico 30 milij. mark je bila ustanovljena jugovzhodna montanska družba v Berlinu, katere namen je prevzem, zgradba in vodstvo rudniških podjetij vseh vrst in predelovalnih obratov na področju bivše jugoslovanske države.

Beljak dobi postranske podružnice nemške državne banke. V Beljaku na Koroškem je bila ustanovljena postranska podružnica nemške državne banke, ki je podrejena podružnici v Gradcu.

Kino v Nemčiji. Iz najnovejših statističnih podatkov je razvidno, da je bilo lani v Nemčiji prodanih 1.067 milij. vstopnic za kinematografe, dočim jih je bilo leta 1941 prodanih samo 892 milij. Leta 1932 je znašalo število obiskovalcev kinematografov v Nemčiji samo 275 milij.

V nižkem okrožju bodo letos začeli uvajati sanjenje novih kultur, ki jih do zdaj niso imeli. Tako bodo posadili znatne količine sončnice, sladkorne pese, soje in tobaka.

Delovna služba v Banatu. Tudi za Banat je bila uvedena splošna delovna služba. Vsi moški in ženske od 16. do 60. leta starosti, čijih delovna sila ni popolnoma izrabljena v domačem gospodinjstvu ali podjetju, so dolžni poprijeti za delo v drugem gospodinjstvu ali podjetju.

Popis prebivalstva v Banatu je zaključen in bodo v kratkem objavljeni rezultati.

Šport

zadnje nedelje med A. Bilbaom in med FC Barcelono. Bilbao je zmagal s 5:2 in vodi na preglednici državnega prvenstva s 34 točkami. Na drugem mestu je FC Sevilla s 31 točkami.

Telovadne tekme v Bernu. Švicarski orodni telovadci, ki spadajo med najboljše na svetu, so se potegovali nedavno v Bernu za naslove državnih prvakov. V skupni oceni je dosegel Mihael Reusch, ki je pokazal izredno eleganco v izvedbi najtežjih vaj, najvišje število točk. Prvo mesto v talni telovadbi so priznali sodniki znanemu olimpijskemu tekmovalcu Stadlerju.

RAZSTAVO

sodobne slovenske knjige priredi v svojih prostorih Pred školjo 5

Ljudska knjigarna

v nedeljo dne 4. aprila

Razstava bo odprla od 9 dopoldne do 5 popoldne.

Ob 11. uri bo o najnovejših slovenskih knjigah govoril ured. dr. Tine Debeljak. Nato bodo iz svojih del recitali sledeči avtorji:

Jože Dular (pesmi).
Janez Jalen (odlomke iz II dela Bobrov).
Jože Krivec (iz knjige Dom med goricami).
Stanko Kociper (iz romana Goričanec).
Severin Sali (pesmi).

Ker bo to res lep in kulturno pomemben dogodek, prisrčno vabimo vse ljubitelje lepe knjige.

Ljudska knjigarna v Ljubljani
Pred školjo 5

Pogodba o soudeležbi »Emone«

Kmečki nepremičninski zavod Emona, ki je od nemških tujerodcev kupil zemljo v Kočevju, izvaja obdelovanje zemlje na dva načina: 1. s tem, da daje v najem majhna zemljišča proti dajstvam pridevkov, ali 2. s kmetovanjem na soudeležbo.

Pri tej obliki kmetovanja se bomo malce pomudili, da jo na kratko pojasnimo, ker je ta vrsta najeminske pogodbe po drugih krajih močno v navadi, v Ljubljani pokrajini pa se je le redko poslužujejo.

Emona oblikuje posestva v obsegu kakih 20 ha. Od tega je kakih 10 ha polja za obdelovanje, ostalo pa so travniki in pašniki. Na to posestvo Emona naseli dobro in krepko kmečko rodbino (2 moška, 3 ženske). S to sklence naslednjo pogodbo: Emona bo zorala polje, toda vse delo od setve do žetve bo oskrbela rodbina. Od vsega donosa žetve se odtegne najprej toliko pridekla, kolikor ga je bilo potrebnega za setev, od ostalega pa dobi tretjino rodbina, dve tretjini pa Emona.

Če se torej na primer vseje 4 ha pšenice (srednji pridelek na ha znaša 12 stotov), 4 ha ovs (srednji pridelek 14 stotov na ha) ter 2 ha krompirja (srednji pridelek 150 stotov na ha), bo rodbina dobila kot plačilo za svoje delo 16 stotov pšenice, skoraj 19 stotov ovs ter 66 stotov krompirja. Poleg tega uživa rodbina zastoj hišo in vrt za družinske potrebe.

Če Emona odda rodbini v rejo hlev krav molznic (okoli 10 glav), dobi rodbina tudi tretjino mleka in telet, poleg tega pa še 2 litra mleka na dan zastoj. Seveda mora v tem primeru rodbina skrbeti za košnjo in spravo vse krme, ki jo je mogoče dobiti od kmetije. Torej bo rodbina za svoje delo imela tretjino poljskega pridekla ter tretjino živinorejskih proizvodov, vrh tega pa zastoj mleko, zelenjavo in stanovanje.

Poseg v polpreteklost

»Do sedaj sem bil katoličan; sedaj so se mi pa odprle oči.«
Akademik, sedaj že ubit partizanski komisar, na »Bohinjskem tednu 1939«.

Ne posegamo nazaj s namenom, da bi prizadeli to ali ono osebnost, ki je morda po naključju, morda pod trenutnim vtisom, morda zaradi kakšnega drugega priložnostnega razloga sodelovala pred nekaj leti pri tako imenovanem »Bohinjskem tednu«. Potrebno pa je, da sodobne pojave na narodnem organizmu motimo v njihovi vzročnosti. Kdor pozna vzrok stvari, pozna stvar. Kdor pozna vzroke komunistične revolucije na Slovenskem, pozna značaj revolucije same. In eden vzrokov, čeprav ne najvažnejši, je bil v miselnosti, ki je pršla do svojega izraza v »Bohinjskem tednu 1939«.

Ne najvažnejši: borci komunistične revolucije so se namreč v ogromni večini nabrali že iz od krščanstva odpadlih elementov. Dala jih je predvsem komunistična stranka sama, še več jih je dala svobodomiselstvo, ki je itak duhovni oče komunizma. Le neznatni drobci so se odkružili kakor vedno pri podobnih zgodovinskih pojavih tudi od slovenskega krščanskega občestva ter padli v vrste brezboštva. Toda za krščansko miselnost je važen vsak drobec, vsak posameznik, ki se zgubi od duhovne skupnosti in gre po poti ločine. Zato je prav in čisto umevno, če segamo nazaj in iščemo vzrokov odpada.

Ob »Bohinjskem tednu 1939« je del takratne kritike pisal zelo poveljno, naravnost v superlativih. Bilo je vse najbolje, najstšeje, najpravo-vernejše, mladina, ki se je tam zbrala, je po tej kritiki bila cvet katoliške mladine, poročito boljše bodočnosti, zgled katoliške pravovernosti. Toda že takrat je za celotno prirediteljo ležalo neko težko vzdušje. Poznavalci razmer so dobro vedeli, da je prireditelj izraz neke miselnosti, ki bo prej ali slej izbruhnila v odkrito borbo proti katolicizmu in njegovim vrednotam. Ideolog zborovanja, Koebek Edvard, ter še nekaj njegovih tovarišev so bili najjasnejše poročilo za krivo smer, ki so jo uhrali voditelji zborovanja. Pod videzom bleštevih besed je prevečala zborovalce enotna volja po sodelovanju s komunizmom, klonitev katolicizma pred miselnostjo raznih nekatoliških teorij. Že v Bohinju se je oblikovala in pripravljala mimo krščanske skupnosti neka druga skupnost, ki je bil nje tvorno počelo komunizem.

Zaman se je takrat dopovedovalo, da je cilj zborovanja v nasprotju s koristmi katolicizma. Ob tisti priliki se je sploh znova našlo vprašanje tako zvane »tretje skupine«, ki je bohinja zborovanje priredila. Vedno bolj so se slišali glasovi, da vodi ta struja mladino v nasprotje s katolicizmom in da naj zato opusti vsako dejavnost, ker je krščanski skupnosti škodljiva. Toda do kakšnega temeljiterega razčiščenja takrat ni prišlo. Polpretekla dejstva pa so kruto nazorno dokazala, da bi morali takrat z vsoto odločnosti nastopiti in iztrgati zapeljano mladino iz rok sebičnih in brezvestnih voditeljev. Ko je pršla preizkušnja komunizma nad Slovence, se je mladina iz »Bohinjskega tedna« uvrstila med prve in najbolj goreče bore Osvobodilne fronte. Niso bili to le posamični pojavi, ki so možni povsod in vedno. Bil je to že v naprej pripravljen korak cele skupine, ki je čakala na priložnost, da se združi z ostalimi somišljeniki in stopi v borbo. Pristajati »tretje« skupinske miselnosti niso postali v vrstah partizanstva le navadni borci, temveč so prišli do zelo vodilnih mest kot voditelji, komandanti, politični komisarji itd., kajti niso bile le slučajne okoliščine, ki so jih poglale med partizanske vrste, bili so miselni vzroki, ki so jih pripeljali med komuniste.

Kot drastičen zgled navajamo primer akademika, ki se je še kot zaveden katoliški fant udeležil bohinjaškega tečaja, tam postal pristaja »tretje« skupine, pozneje pa pod vplivom te miselnosti šel med partizane. Med partizani je postal vodilnejši funkcionar in se začel kmalu odklikovati po svoji nečloveški krutosti. Lansko leto v jeseni je dal svojim podrejenim povelje za pokol duhovščine v Ambrusu. Ob tej priliki naj bi poklali tudi vse moške, ki so jih imeli zaznamovane kot »hologardističene«. Nad takim poveljem so se zgrozili celo njegovi lastni pristaji; planili so nanj in ga s poleni pohili do smrti.

Zalostni dogodek ni dokaz, je pa silovit primer, kam vodi tako imenovana »tretjeskupinska« miselnost. Nedvomno je, da je ta miselnost pomagala okrepiti komunistične vrste. In ko se borimo proti komunizmu, je najbolj važno to, da se borimo predvsem proti vzrokom komunizma. Miselni vzrok »tretjeskupinstva« se je morda zdaj že razgalil in nima več svoje privlačnosti: toda znano je tudi, da se je skrivil pod drugo obliko, pod plašč nacionalnega prizadevanja, ohranil pa svoje komunistično prijazne namene in svojo ideologijo. Tudi tukaj potemtakem velja: kdor noče posledice, ne sme hoteti vzrokov.

To je pogodba, ki jo je Emona že uveljavila po nekaterih svojih kmetijah okoli Kočevja, in to z najboljšimi uspehi ter v resnično zadovoljivost rodbin.

Posebno je še potrebno poudariti, da je obdelovanje Emona zares donosno, zakaj Emona ima stroje in gnojila ter uporablja najboljše semena, da bi dosegla največji pridelek.

Za rodbino pa pomeni enak trud kopati krompirjevo njivo, ki bo dala ob žetvi 100 ali pa 200 stotov pridekla. Enak trud, toda dosti drugačno zadoščenje.

Četudi je kaka kmečka rodbina brez orodja, semen in živine, pa ima voljo do dela in je poštna ter pridna, naj se kar oglasi na sedež Emona (v Ljubljani v palači Bata, v Kočevju ali Črnomlju), kjer bo dobila kar najizčrnejša pojasnila o tej vrsti pogodbe.

Te dni začnemo z novim podlistkom!

Vse čitatelje »Slovenca« opozarjamo na naš novi egiptovski roman

»ČASA EGIPTOVSKEGA PODKRALJA«

izpod peresa U. Mionija.

V tem romanu je s pestro in živo besedo prikazana zgodba egiptovskega podkralja Jožefa in njegovih bratov. Zivahno je opisana doba znanih »sedem debelih in sedem suhih let«. — Zanimiv je razplet dogodkov tedanje dobe, ki prevzamejo bralca tako, da nestrno pričakuje nadaljevanja ves do konca. — Sedaj je pravi trenutek, da se naročite na »Slovenca«.

Droblne novice

Koledar

Četrtek, 1. malega travna: Venancij, škof in mučenec; Hugon, škof; Teodora, mučenica.

Petek, 2. malega travna: Franc Pavelski, spoznavalec in ustanovitelj reda; Teodozija, devica in mučenica.

Zgodovinski paberki

1. malega travna:

L. 1815 se je rodil Otto von Bismarck, veliki kancler. S politiko se je začel baviti že leta 1847; v revolucionarnem letu 1848 je bil najodločnejši nasprotnik liberalnih stremeljenj, češ da bi njihova uresničitev koristila le Slovanom, Nemcem pa prinesla samo škodo. Na zveznem zboru v Frankfurtu a. M. je v začetku zastopal stališče sodelovanja med Prusijo in Avstrijo, toda kmalu je spoznal, da to ni dobro, posledje je delal samo za Prusijo, za druge nemške države pa le v toliko, kolikor je to Prusiji koristilo. Hotel je zediniti Nemčijo brez Avstrije, to pa se je dalo doseči samo s "mit Blut und Eisen", zato se je rad odzval vabilu svojega kralja, ko ga je poklical s poslaniškega mesta v Parizu domov in mu poveril vodstvo države z nalogo, da izvede reorganizacijo pruske armade. Parlament se je namreč tej kraljevi želji uprl v strahu, da bi vladar, opet na močno armado, utegnil ukiniti ustavo. Bismarck je poverjeno nalogo izvršil, državni zbor pa mu zato do leta 1866 ni odobril nobenega proračuna. Ko se je čutil vojaško dovolj pripravljenega, se je lotil rošitve nemškega vprašanja. Zvezal se je z Italijo, ki je bila v sporu z Avstrijo zaradi Benečije in je imela torej podobne interese s Prusijo, ter začel vojno. Italijani so bili sicer pri svojem prodiranju zaustavljeni v bitki pri Kustoci, tudi pri pomorskih operacijah niso imeli posebne sreče, napad na Vis je spodletel; toda Prusi so z lahkoto zasedli prestolnice avstrijskih nemških zveznic (Hannover, Dresden, Kassel), nato pa v odločilni bitki pri Kraljevem Gradcu popolnoma premagali Avstrije. Kljub porazu pa Avstrija ni utrpela velikih teritorialnih izgub; odstopila je Italiji Benečijo in se odpovedala svojim pravicam do Schleswig-Holsteina ter morala priznati Prusiji popolno svobodo glede ureditve nemških zadev. Bismarck je bil namreč na stališču, da se Avstrija ne sme uničiti in ponižati, temveč se jo mora pridobiti za zavezništvo in prijateljstvo. Ko je tako izrinil Avstrijo iz Nemčije, se je lotil končno glavne naloge, obračuna s Francozi. Julija 1870 je Napoleon III. napovedal Prusiji vojno, toda bil je v prvih dveh mesecih popolnoma premagan; sad pruske zmage je bilo novo nemško cesarstvo (drugi rajh) proglašeno v Versaillesu leta 1871. Ko je bila Nemčija končno le zedinjena, je bila prva in edina naloga velikega državnika: pridobiti zavarovati; v ta namen je sklenil zavezniško pogodbo z Rusi in Avstrijo ter vodil prijazno politiko tudi napram Angležem, Francoze je podpiral v kolonijah, samo da bi pozabili na Alzacijo in Loreno. Ko je po smrti Friderika III. zavladal Viljem II. in je Nemčija začela pod novim kanclerjem — Bismarckom — voditi drugačno zunanjo politiko, se je mednarodna situacija hitro zaostrila, dokler ni prišlo do svetovne vojne. Manj srečen je bil Bismarck v notranji politiki; v kulturnem boju, ki ga je vodil s katoliško cerkvijo, je moral kloniti, podoben neuspeh, samo ne tako pomemben, je doživel v borbi s socialno demokracijo.

Novi grobovi

† Nežika Serjak. V Ljubljani je umrla na svojem domu 70letna mati in gospa Nežika Serjak roj. Lindner. Ugodna gospa je bila znana po svoji dobrotnosti in je dolga leta poštvalno delovala v karitativnih organizacijah. Bila je soproga bivšega poslovođe tvrdke Krisper in dolgoletnega občinskega svetnika ter častnega meščana ljubljanskega. Rajna leži na svojem domu Florjanska ulica 11 do četrta do dveh popoldne. Pogreb bo v četrtek 1. aprila ob pol štirih iz kapele sv. Nikolaja na Zalah.

† Peter Debevec. Po daljšem bolehanju je na svojem domu v Mostah v najlepših letih, star komaj 26 let, za vedno zatislil oči zasebni uradnik, gospod Peter Debevec. Blagi rajni je bil brat gđe. Kriste Debevece, knjigovodkinje uprave "Slovenca" in "Slovenskega doma". Pogreb bo v četrtek, 1. aprila ob štirih popoldne iz kapele Sv. Kristofa na Zalah.

† Neža Sladič. Umrla je dolgoletna gospodinja v župnišči v Prečni, Neža Sladič, ki je skoro 40 let zvesto služila. Bog ji bodi obilen plačnik!

Ing. Folke Fröier. V senatoriju v Meranu je 27. marca preminul tehnični ravnatelj Akcijske družbe za kemično industrijo v Ljubljani, gospod ing. Folke Fröier.

Naj vsem rajnim svetli večna Luč! Vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje!

Drobna ljubljanska kronika

Za cerkveni koncert solistov gđ. Nuše Kristanove, g. Toneta Petroviča in g. Kanizija Fricla, ki bo v nedeljo 4. aprila ob pol 7 zvečer v frančiškanski cerkvi, lahko določite svoje vstopnice na frančiškanski portul. Samospeve domačih skladateljev nam bodo izvajali dovršeno prednasli, orgelsko spremljavo kakor tudi samostojne točke pa nam bo podal fr. Kanizij prav tako nad vse zudovoljivo. Počitnice z nakupom vstopnic, ker vlada za koncert veliko zanimanja.

Zadnji dnevi šantlove retrospektivne razstave, ker se v nedeljo ob 6 zvečer razstava šantlovih slik in grafik v Jakopičevem paviljonu neprekinjeno zapre, naj bi si jo pravčasno ogledali vsi, ki je dosedaj še niso videli. Čeprav je bilo doslej številno obiskovalcev nenavadno veliko, je vendar še mnogo ljubljancev, ki še niso bili v njej. Razstava, ki obsega skoraj 300 del, je dnevno odprta od 9—18. — Za dijake in druge popust.

Koncert violinskega umetnika v veliki filharmonski dvorani v ponedeljek 5. t. m. bo koncertiral v naši seriji sloves italijanskega violinskega virtuoz Giorgio Ciampi. — Umetnik spada med najboljšje živeče italijanske violiniste, ki si je osvojil v zadnjih letih vsa velika koncertna središča, kjer stalno nastopa. Za ljubljano si je izbral izredno bogat in pester asort, katerega osrednja točka je znamenita Beethovenova Koncertna sonata, o katerem delu bomo prihodnjim spreporočili nekaj več. Poleg Beethovna sta na asortu Vivaldi, Paganini in Princi, dalje Bach, Chopin in Scarlatti. Violinskega virtuoz bo spremljal na klavirju njegov stalni spremljevalec Franco Verganti. Na koncert opozarjamo. Predprodaja se vrši v knjigarni Glasbene Matice po običajnih koncertnih cenah.

Učijo se stropeljpa! Novi eno- in dvo- in trimesečni tečaj — dnevni in večerni — prične 2. in 3. aprila. Pouk dopoldne, po-

— Gg. trgovcem in gostilničarjem. Na Starem trgu 7/II. so bile trem članom družine Ravljen ukradene živilske nakaznice za april. Gg. trgovci in gostilničarji so vljudno naprošeni, da te nakaznice, če jim pridejo v roke, vrnejo imenovani družini.

Otorinolaringolog

dr. Švajger Drago
redno ordinira

— Po deževju megla. Kratkotrajno je bilo prvo pomladansko deževje. Ni bilo hudih naličev. Lahen in zmeren dež je nekoliko zmehčal vrhne plasti njiv. Ze v torko popoldne je polagoma nehala deževati. V sredo jutraj, ko je pomeči bilo že precej jasno, se je vleгла nad barjansko ravnino in nad mestom gosta megla. Znamenje, da je dežja konec. Po dežju pa je bilo razmeroma hladno. V torko je bila najvišja dnevna temperatura +10° C, v sredo jutranji minimum +2.8° C. Barometer je v sredo ostal napram torku nekoliko nižji, dosegel je 764.2 mm.

Kupujte pri naših inserentih!

Iz dela in življenja - od tu in tam

Iz Gorizijo

Osebnost. Par dni pred praznikom sv. Jožefa se je vrnil nadškof Margott iz Rima, kjer je prisostvoval svečanostim ob prvi petletnici kronanja sv. očeta Pija XII.

Konjске dirke. Slovit vsakoletne konjske dirke, s katerimi se ponaša naša prestolnica ob Adriji, se bodo vršile tudi letos, in sicer 4., 10., 17., 18., 25. in 26. aprila. Najodličnejše dirke bodo za velikonočne praznike. Za nagrade je določenih 225.000 lir.

Smrt uglednega moža. V torko, 23. marca zvečer je po težki pljučnici nenadoma umrl g. Vladimir Križnič, mesar in hotelir v Canale. Njegova nepričakovana smrt je globoko pretresla domači trg pa tudi ostalo podeželje in naše mesto, kajti pokojnik je bil splošno znana in spoštovana osebnost. Bil je podeljen obrtnik, postrežljiv gostilničar in zavezanec, značilen mož. Zaradi njegove dobrosrčnosti in ljubeznivosti ga bomo ohranili v lepem spominu vsi, ki smo ga poznali. Njegov nepredvideni odhod — saj je dočakal komaj 56 let — je zasekal globoko vrzel v ponosni Križničev dom, v katerem so ostale samo stara mati, žaluziova vdova in mlada hčerka. Naj jih tolaži Vsemogočni in splošno sočutje, rajniki naj pa počiva v božjem miru. Na Marijin praznik dne 25. marca so mu tržani priredili veličasten pogreb, katerega se je udeležilo tudi na stotine prijateljev in znancev iz okraja in mesta.

Mletje koruze ustavljeno. Prefekt je izdal odlok, v katerem odreja, da se do 30. aprila t. l. ne sme mleti koruze za krmo živalim.

Z Gorenjskega

Obrtniška in umetniška razstava v Kamniku. 27. marca je bila odprta umetniška razstava za kamniško okrožje v novi soli v Kamniku. Častne goste sta posebej pozdravljala ob otvoritvi krajevni skupinski vodja Strasser in kamniški župan ter usnjarski tovarnar Knafljč. Na otvoritvi so prihite vsi župani kamniškega okrožja, mnogi iz Gorenjske in celo gostje iz stare Koroške. Ob otvoritvi je nastopil tudi možki zbor tovarne "Titane", šolski zbor, kakor tudi mestna godba. Razstava kaže industrijo, obrt, trgovino in umetnost kamniškega okrožja. V prvem oddelku je razstava manufakturnega blaga, klobukov, izdelkov tovarne za trake v Mengšu, dežnikov in oblek, ki so delo domačih šivilj. Poseben razstaven prostor je zavela papirnica Bonač, ki je pokazala vse stroje za izdelovanje papirja v modelu, ki ima velikost 1:10. Ta lepi model je izdelal mojster Škerjanc po večletnem delu. Usnjena industrija je zastopana po Knafljčevi tovarni za usnje; usnjate izdelke sta razstavili tvrdki Franc Zorn in bratje Okrslj iz Domžal. Čevlje sta razstavila Alojzij Ložar in Mihael Sršen iz Kamnika. Stanovanjsko in pisarniško oropavo razstavljajo tovarne Remc, mizarski mojstri Pelazi, Pavel Kosec in tapetnik Martin Male iz Domžal. Zanimivi so izdelki slaničarske zadruge, lončarske zadruge, delavnice krtač, barv obvez in vate. Železničarska obrt je dobro zastopana, tovarna "Titane" razstavlja kuhinjsko posodo, dalje razstavljajo sorodno blago bratje Hočevar, Fritz Thiele in kleparski mojster

Pismo s dežele:

Pod Marijinim varstvom

Nedavno sem videla v preprosti sobici verne krščanske žene zanimivo starinsko sliko.

Na podobi je naslikana Mati božja Kraljica nebes in zemlje. Skrbno in ljubeče razgrinja svoj plašč, ki je zaščitna širok. Z njim odeva veliko množico ljudi, ki se je zatekla v Njeno zavetje. Ob njej se gnetejo visoki in nizki, stari in mladi, svetnega in duhovskega stanu, odličniki tega sveta in kruljavi berači. In še je prostora pod plaščem. Vsa ta pisana množica proseče dviga proti Njej svoje roke ter z očmi, polnimi trdnega zaupanja, prosi pomoči. Mati božja pa se milostno ozira okrog, kot bi hotela reči: »Le sem, otroci! Ne bojte se, ne bom vas zapustila sirot! Za vse je dovolj prostora pod mojim širokim plaščem.«

Dolgo sem tiho opazovala preprosto, a tako pomenljivo sliko in v sru se mi je zbudila želja. da bi v teh časih našli vsi, prav vsi zavetje pod Marijinim plaščem, na Njemem ljubečem brezmadežnem Sreču. Okrog in okrog nas in med nami divja vojna vihra.

Toda sredi tega razdejanja stoji Devica Marija, Kraljica nebes in zemlje, odeva v svoj široki plašč ter nas mlo in ljubeče vabi k sebi v varno zavetje. Hitimo k Njej vsi, prav vsi, saj smo tako potrebni njenega varstva!

Pojdite k ljubi nebeški Materi najprej ve, uboge, do smrti žalostne matere, ki ste tako tragično izgubile svoje ljubljene otroke v evetu let. Na Njemem ljubečem Sreču, v gubah njenega plašča izlokaite svoje neizmerno bolelost in laže vam bo. Zakaj vedite, Ona, Mati božja, vas bo razumela, saj je tudi sama poprej stala pod križem,

na katerem je visel Njen božji Sin, in se potapljala v morju žalosti, preden je postala Kraljica nebes in zemlje. Le pri Njej boste našle utehu svoji silni bolečini.

Pa tudi vi trdi moške, družinski očetje, ki ste izgubili svoje domove in svoje imetje, prihitite k svoji nebeški Materi. Strašna skrb, kako boste prehranili in oblekli vaše družine ter jim preskrbeli stredo, vam razjeda srce in vam napolnjuje dušo skoro z obupom. Težko breme vam je upognilo hrbet, izvodilo lica ter vas postaralo za desetletja. A ne klonite! Pod širokim plaščem mogočne Kraljice nebeske je dovolj prostora tudi za vas, siromaki.

Prav posebno pa ti, naša mladina, naš up in naša bodočnost, teči k Brezmadežni! Satan nastavlja svoje mreže vsepovsod, da bi ti iztrgal najdražje: tvojo vero in tvoje poštenje. Skrij se pod Marijin plašč! Tja ne more zloba in pokvarjenost sveta in sam pekel se trese pred Njo, ki je satanu glavo strla. Tako bo pot tvojega življenja varna kot v naročju ljubeče matere.

Prva sobota se bliža. Kraljica sv. rožnega venca nas vnovič vabi k sebi. Naj ne bo nikogar med nami, ki bi prezrl njeno dobrotno vabilo. Zgrnimo se vsi okrog Nje in Njenega božjega Sina! Naj nas ne ovira dolga in strma pot, neprilicno vreme, slaba obutev, delo ali kar koli. Stiska je velika, pa tudi naša prošnja mora biti silna. In Ona, naša Zavetnica, ki jo je naš narod vedno tako zvesto častil, ne bo odklekla svoje mogočne priprošnje ter nas bo v zavetju svojega ljubečega brezmadežnega Sreča privedla varno in lepše, srečnejše dni.

Trije zlati laski deda Vseveda

Spisal K. J. Erben — Risal Ivan Romih

SLUZABNIK GRE V GOZD, KJER DOBI DETE. VZAME GA IN DENE V KOSEK TER SE NAPOTI PROTI DOMU.

KO PRIDE DO REKE, VRZE DETE V VODO.

Gledališče

Opera:

Četrtek, 1. aprila, ob 17: »Thais«. Izven. Cene od 28 lir navzdol.
Petek, 2. aprila, ob 17: »Zemlja smehljajca«. Izven. Cene od 28 lir navzdol.
Sobota, 3. aprila, ob 17: »Evgenij Onjegin«. Red B.
Nedelja, 4. aprila, ob 16: »Janko in Metka«. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Drama:

Četrtek, 1. aprila, ob 17: »Prava ljubezen«. Red Četrtek.
Petek, 2. aprila, ob 15: »Kralj na Betajnovcu«. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.
Sobota, 3. aprila, ob 17: »Jesene, Znižane cene od 15 lir navzdol.
Nedelja, 4. aprila, ob 14: »Snežurčica«. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. — Ob 17: »Prava ljubezen«. Izven. Cene od 20 lir navzdol.
Roberto Bracco »Prava ljubezen«, dialog v treh dejanjih. Ljubzenska zgodba iz sodobnega časa. Delanje se godi v dveh različnih hotelih in v spalnici mladega para. Zabavno dejanje in tekoči dialogi odlikujejo to priklupno delo. Igrajo: Vida Juvanova in Slavko Jan, dalje ga. Kraljeva, Verdonik in Kosič, Režija Jože Kovič.

Naznanila

FRANČISKANSKI CERKEV. Nedelja, 4. aprila, ob pol 7 zvečer: Koncert solistov Nuše Kristanove, Toneta Petroviča in Kanizija Fricla. Predprodaja vstopnic od danes dalje na frančiškanski portul.

ROKODELSKI ODER. V nedeljo 4. aprila ob pol 6 popoldne izvirna povest iz kmetijskega življenja v igri »Vlarska polena«. Opozarjamo na predprodajo vstopnic, ki bo na dan predstave od 10—12 in dve uri pred pričetkom v pisarni, Petrkova 13-1, desno.

FRANČISKANSKI ODER. Nedelja, 4. aprila, ob 3 popoldne: »Zmaga luči, misterij, spisal Milan Skrbinec. Kratka predstava. Predprodaja vstopnic v trgovini Stiglič in na dan predstave pri blagajni frančiškanske dvorane.

RADIO. Četrtek, 1. aprila: 7.30 Slovenska glasba — 8 Napoved časa, poročila v italijanski — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Pesmi in romanci — 13.00 Napoved časa, poročila v italijanski — 13.10 Poročila vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenski — 13.12 Pisana glasba — 13.25 Prenos iz Nemčije — 14.00 Poročila v italijanski — 14.10 Koncert radijskega orkestra vodi D. M. Siljanec — 15.00 Poročila v slovenski — 17.00 Napoved časa, poročila v italijanski — 17.10 Pet minut gospoda X — 17.15 Koncert orkestra Adamič — 17.45 Pesmi in napevi — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Valčki, polke in mazurke — 20.00 Napoved časa, poročila v italijanski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski — 20.40 Koncert orkestra Cora — 21.10 Predavanje v slovenski — 21.20 Koncert ljubljanskega komornega tria (M. Lipovšek — klavir, A. Dermelj — violina, Cenda Sedlbauer — čelo) — 22.05 Zanimivosti v slovenski — 22.15 Koncert radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Siljanec, sodelujejo sopranistka Ksenija Vidali, operna glasba — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Bleiweisova cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta 47.

Poizvedovanja

Najdena je bila v Ilirski ulici rjava denarnica. V njej je bil ključ in nekaj denarja. Naslov v upravi »Slovenca«.

V ktni Unioni so se našli črna ohrobljena čela. Kdor jih je izgubil, se naj zglni v pisarni podjetja.
Črno žensko rokavico iz usnja, desno, je nekdo našel pri ribarnih v sredo dopoldne. Dobi jo v upravi »Slovenca«.

Bitka s tanki v Tunisu

Vojaški dopisnik lista »Frankfurter Zeitung« poroča iz Afrike:

»Kako je prav za prav prišlo do te bitke, in če je bila to zares bitka, nihče ne ve. Zaprli smo pot, ki je zadaj vodila v ameriško področje. Ameriške kolone so se veselo pešale z živežem in četami iz zadržanja zaledja v tisto palmovo vas, ki je bila njena usoda že zapечатena. Z dvema, s tremi strelji smo jih ustavili in se polastili dragocenega tovara. Že so se pripeljali prvi podčastniki z ugrabljenimi avtomobili. Začudili smo se. Na oklepni strehi so imeli strojnico, strojnice-dvojčke pa zadaj, torej več orožja, kot bi ga vozilo utegnito uporabljati. To je zares dokaz za materialno vojno, ki se je zanj izrekel ameriški industrijski narod. Nič nismo bili hudi, saj so nam prišla prav vozila in strojnice na njih.

Zadaj za cesto smo zagledali prve ujetnike. To so naši prvi ameriški ujetniki na odprtem bojišču. Stojijo plaho, previdno, nemo kot vsi ujetniki na svetu. Lobanje so jim stlačene v bučaste, debele, jeklene čelade. Če bi ne bilo bencinskih madežev na suknjičih, pa ilovice na raztrgani hlačnici in pa globoke gube med očmi in čelom, ki jim jo je zarezal strah teh trenutkov.

»Halo, fant, odkod?«

»Iz Indiane — Illinois — iz Germuntowna v Pennsilvaniji.«

»Jaz sem sin nemških staršev,« zakliče eden.

Oba sta bila iz Nemčije, iz Augsburga, kar tu ujetnik tako izgovori, ko da bi moral u in o posamezno priti z jezika. »Iz Augsburga, yes, sir.«

Ko smo jih angleško nagovorili, tedaj začne kar v eni sapi žlobudrati. Kaj se bo z njimi zgodilo, kam bodo prišli, kdaj sem bil v Ameriki, v katerem mestu, govorijo in govorijo in ponujajo cigarete in pozabljajo na usodo ujetništva. Nemški podčastnik stoji zraven in

se smešlja. Vojna jih je zajela, ne da bi vedeli, kaj ta beseda pomeni. Njeno bridko moč bodo šele v drugem delu polagoma spoznavali, zdaj, ko se bo začelo ujetništvo. Zmeraj so bili takšni, kar smo jih odslej še videvali, zmeraj isti, če so stopali iz gorečih tankov ali smo jih izvezli iz avtomobilov, ali če so se opotekli iz skrivališč ali ponoči, ko so umirali od žeje

»Slovenčeva« športna posvetovalnica

O mejnih sodnikih. Pri zadnjih nogometnih tekmah v Ljubljani ste opazili, da so vršili dolžnosti mejnih sodnikov mladi fantiči, ki za tako funkcijo še niso dozoreli. Vprašujete, kaj pravijo nogometna pravila o mejnih sodnikih? — O tem govori pravilo 6, takole: Da sodnik lažje vodi igro v smislu pravil, mu pri vsaki tekmi pomagata dva mejna sodnika. Da sta sodniku res v pomoč, je važno, da temeljito poznata pravila igre, ker ju more sodnik pooblastiti, da ga z dvigom zastavice opozarjata na vse dogodke. Tako pooblastilo pa bo dal sodnik samo tedaj, če se je prepričal, da sta mejna sodnika izprašana sodnika in popolnoma nepristranska. Za važnejše tekme naj sodnik zahteva starejše nevttralne mejne sodnike. Potem govori pravilo o dolžnostih mejnih sodnikov. Kakor vidite, so pravila tudi glede mejnih sodnikov natančna. Upoštevati pa moramo, da niso vselej resni mejni sodniki na razpolago in končno še to, da so bile dosedanje letošnje nogometne tekme v Ljubljani samo prijateljske ali ne-kakšne javne vaje. Sedaj, ko bo šlo za točke, bodo gotovo poskrbeli tudi za zanesljivejšo mejno sodnike. (P. M.)

Junior — tekač na dolge proge. Nobena panoga teka se vam ne zdi lepša od tekov na dolge proge in nobenih poročil v dnevnih listih ne čitate tako radi kakor ona o Gundarju Haeggju in o starih finskih tekačih. Reči moram, da nimate slabega okusa. Pri Vaših 17. letih pa ste za sestavni trening za teke na dolge proge še premaladi. Za enkrat vam dam samo kratko navodilo: trenirajte, kakor ste čitali o tekaču Yrji, Vaš tek čez drn in strn pa naj ne bo podoben napornemu

in bili od kakte vsi raztrgani in krvavi od trnjev — zmeraj se prav za prav niso zavedali, kako so prišli do vojske. Časih smo jih dobili, ko so bili šele dve uri v bitki, v prvi bitki svojega življenja, in šele kak teden, dva v tem tujem, brezdušnem delu zemlje. Vedno so bili vsi presenečeni, da jih je vojna pobrala in vrgla v zrak ko kup smeti. Še ko so bili tri do štiri dni pri nas, smo videli, da se še niso zavedali in ne doumeli, kaj da se je z njimi zgodilo... Vsi so strahotno osupnili, kako da se je moglo vse to z njimi zgoditi, misleč, da bodo kar z lahkoto frčali od zmage do zmage.

pehanju, temveč prijetnemu sprehodu. Čim boste utrjeni, prenehajte s tekom in nadaljujte s hitro hojo. Glede kajenja morate biti stanoviti, kajti cigarete in tek na dolge proge ne gre skupaj. (S. J.)

Per Olaf Olsson in drugi. Za dopolnilne podatke o najhitrejših evropskih plavalcih na 100 m prosto se Vama lepo zahvaljujem in objavljam v naslednjem številu petorice najboljših: 1. Olsson Švedska, 58,6 sek., 2. Borg, Švedska, 59,5 sek., 3. Tatos, Madžarska, 59,8 sek., 4. Schröder, Nemčija, 1:00 min., 5. Schlürcke, Nemčija, in Elmer, Madžarska — oba 1:00,2 min. (P-n, S-a.)

Naročniku iz Broda na S. Vaše izčrpno poročilo o sedanjem športnem udejstvanju me je zanimalo in bom vesel, če se boste še oglašili. O domači lahki atletiki ste gotovo medtem že čitali, da bo letošnji spored precej obilen. Metalec kladi, za katerega se zanimam, je v službi v Ljubljani. O nogometaših in o formi posameznih moštev boste kaj več zvedeli v poročilih od 11. t. m. naprej, ko bodo igrali za ljubljansko nogometno prvenstvo. Na gostovanje, o katerem govorite, iz mnogoterih razlogov ni mogoče, v ostalem pa je tudi forma moštev še precej šibka. (S. P.)

Nogometni trening. Radi bi se spopoznili v ravnanju z žogo. Vprašujete, če mi je znan način nogometnega treninga, ki bi ga lahko gojil samouk. Razumem, da ne zadostuje stremetnemu nogometašu način treninga, ki ga je deležen pri drugorazrednem klubu. Svetujem, da si kdaj pa kdaj ogledate, kako se vadijo najboljša moštva. Pri tem boste dobili marsikatero pobudo. Vadite pa se lahko tudi doma na samem, zlasti pa v dvoje. Žogo si navežite na visoko vrstico in se uredite v udarjanju z glavo; mečite jo visoko ob steno in se vadite raznih načinov štopanja. Mnogo uspešnejši pa je trening v dvoje, pri katerem se lahko učite tudi točnega podajanja med tekom. Seveda gre pri takem treningu, ki ga tudi prof. dr. Nerz zelo priporoča, samo za izpopolnjevanje tehnike. Prave taktike se boste naučili samo z igranjem

KINO MATICA

Dnevno ob 16.30 in 18.30 ter v nedeljo ob 14.30, 16.30 in 18.30 odlična muzikalna veselejša z baritonistom GINO BECHIJEM v glavni vlogi. Operetne arije in najnovejša popevke! —: Solgrajet! Carlo Campanini, Irasema Džijan, Paolo Stoppa

»Kjer prepirata se dva...«

Dnevno ob 14.30 in v nedeljo ob 10.30 ALIDA VALLI in ANDREA CHECCHI v ljubki igri iz dekljskega interneta

»Ura kemije«

KINO UNION

»Svojo knjigo sem sežgal... Ko sem jo pisal, nisem še poznal življenja. Začeti moram znova...«

»Idealist Jakob«

V glavnih vlogah: Marina Bertl, Tina Latanzi, Massimo Serato, Andrea Checchi itd. PREDSTAVE:

ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30, 18.30; ob delavnih ob 16 in 18.30.

KINO SLOGA

Lepa aprilsko komedija

»Mož za mesec april«

V glav. vlogi: Vanna Vanni, Carlo Romano. PREDSTAVE ob 14.30, 16.30 in ob 18.30

v moštvi in s kritičnim motrenjem igre drugih. (A. M.)

Pentaton. Zanima Vas, kakšen je bil antični pentaton (slovensko pravimo peterboj)? Peterboj je bil krona športnega tekmovanja na klasičnih olimpijskih igrah. Beseda sama pove, da je bilo to tekmovanje v peterih panogah športa. Vsi peterborci so se pomerili najprej v skoku v daljavo, kjer so najšibkejši odpadli. Pri metanju kopja se je število tekmovalcev spet skrčilo in k teku so bili pripuščeni samo štirje, k metanju diska trije. Pri disku je spet najšibkejši izpadel in ostala sta samo še dva. Ta dva sta se pomerila v rokoborbi, in kdor je zmagal, je postal najuglednejši olimpijski tekmovalce, zmagovalce nad zmagovalci. Dodati pa moram, da ni bil način peterboja na vseh olimpijadah isti in da so ga tudi večkrat spreminjali. (J. F.)

Bolgari so spet povabili ravnatelja mednarodne olimpijskega instituta dr. Karla Die-ma v Sofijo, kjer bo predaval konec tega me-seca na stolici za telesno vzgojo.

V vsako hišo »SLOVENCA«

Odšla je po plačilo k Bogu gospodična

Neža Sladič

dolgoletna gospodinja v župnišču v Prečni

Pogreb s sveto mašo se je vršil v sredo, 31. marca 1943, ob 10 dop. v Prečni. Vsem znancem jo priporočamo v molitev.

Prečna, 30. marca 1943.

Gerčar Ivan, žup. upravitelj

Vsem, ki ste kakor koli z nami sočustvovali ob težki izgubi našega nepozabnega moža in očeta, gospoda

Josipa Procházka

poklonili cvetje ter ga v tako častnem številu spremili na zadnji poti, se iskreno zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo pred. g. dr. P. Dostalu za tolažilne obiske v bolezn in ob zadnji uri.

Ljubljana, 31. marca 1943.

ZALUJOČA RODBINA.

Po daljšem bolehanju je umrl v cvetu mladosti naš iskreno ljubljani sin, brat, svak, zaročenec in stric, gospod

PETER DEBEVEC

zasebni uradnik

Pogreb dragega pokojnika bo jutri, v četrtek, dne 1. aprila 1943, ob štirih popoldne iz kapelice Sv. Krištofa na Zalah, na pokopališče k Sv. Križu.

Blagega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin!

Ljubljana, 31. marca 1943.

Globoko žalujejo: IVANKA, mama; KRISTA, sestra; FRANC, brat; MARTA, svakinja; ANA, zaročenka; MATEJA in JANJA, nečakinji.

Zahvala

Ob nenadomestljivi izgubi našega ljubljene

Janka

izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo vsem, ki so mu v težki bolezni lajšali trpljenje, vsem, ki so počastili njegov spomin, ga sprenili na poslednji poti in okrasili s cvetjem, in vsem, ki so nam na kakršen koli način izkazali svoje sočustvanje.

Maša zadušnica bo brana v petek, dne 2. aprila 1943 ob 8 zjutraj v župni cerkvi v Trnovem.

Ljubljana, dne 31. marca 1943.

Zaluojače rodbine KORITZKY-BOHINC

Z jokojočim srcem sporočamo, da je ugasnilo življenje naše najboljšje, zlate mamice, stare mame, sestre, tašče, svakinje, tete in sestrične, gospe

Šerjak Nežike

roj. Lindtner

V težki, dolgotrajni bolezni je z vzgledno potrpežljivostjo in vdanostjo izpila kupo trpljenja in se tako dobro pripravljena za večnost vrnila k svojemu Stvarniku.

Materi zemlji izročimo njeno izmučeno telo, kjer bo pričakovalo vstajenja, v četrtek, dne 1. aprila 1943 ob pol 4. uri popoldne z Zal, kapele sv. Nikolaja, na pokopališče k Sv. Križu.

Truplo nepozabne mame leži do dneva pogreba do 2. ure popoldne na njenem domu, Sv. Florijana ulica 11.

Vsi, ki ste poznali njeno blago srce, molite zanjo!

Ljubljana, Šmarje, Beograd, Osijek, Linz, dne 31. marca 1943.

Žaluojače rodbine: Šerjak, Zupan, Brečko, Lukman, Cerar, Lindtner, Brišček in Leske.

Zahvala

Družini Jakoš in Pavčič iz Bizovika ter družini Jakoš in Cankar iz Dobrunj se čutijo dolžne, da se najiskrenejše zahvalijo vsem, ki so z molitvijo, venci in cvetjem, z iskrenim sožaljem in udeležbo pri pogrebu počastili njih ljubljene svojce Franceta in Janeza iz Bizovika ter Franceta st., Franca ml. in Milkota iz Dobrunj.

Najiskrenejšo zahvalo dolgujejo težko prizadete družine komandantom treh vojaških edinic, bizoviške, poljske in poljske. Zaradi njihove velike požrtvovalnosti so se grobovi z mučeniškimi trupli dragih svojcev našli, se telesni ostanki pokojnikov izkopali ter prenesli z gozdov na posvečeno rodno zemljo.

Prav tako iskreno zahvaljeni vsi, kateri so s svojo navzočnostjo pri pogrebnih svečanostih še posebej počastili bizoviške in dobrunjske mučence. Ta zahvala velja predvsem pred. g. svetniku in župniku Košmerlju in ravnatelju g. dr. Blatniku in njuna tako prepričevalna in v srce segajoča nagrobna govora, č. g. dr. Robiču, vsem pred. gg. duhovnikom, ki so mučeniške žrtve pokopavali, obema gg. župnikoma Košmerlju in Vercetu, g. dr. Demšarju, g. kaplanu prof. Starcu, g. katehetu Skrbetu ter g. kaplanu Križaju, pred. gg. dekanoma Černilec in Keteju, gg. patrom kapucinom, g. ravnatelju dr. Pogačniku ter vsem ostalim duhovnikom.

Izraze hvaležnosti naj prejmejo tudi vsi predstavniki vojaške oblasti, gosp. ravnatelj učiteljskega dr. Prijatelj, g. prof. Petelin, gg. učiteljske in učiteljske, vsi zastopniki dijaške in delavske Kat. akcije, oba pevška zbora: učiteljski in bizoviški, vsi ostali govorniki ter vsi prijatelji in znanci, ki so se z iskrenimi čustvi in molitvijo udeležili obeh žalnih sprevedov.

Bog bo vsem najboljši plačnik, padle mučeniške žrtve pa jim bodo hvaležni in zvesti priprošnjiki!

Bizovik, dne 31. marca 1943.

Družine: JAKOŠ in PAVČIČ iz Bizovika, JAKOŠ in CANKAR iz Dobrunj.

S. S. VAN DINE:

Umorjeni Kanarček

Markham je nekaj časa molčal.

»Po tvojem mnenju je torej nemogoče, da je navaden poklicni tat umoril mladenko?« je končno vprašal in v njegovem glasu ni bilo več sarkazma.

»Če je ta zločin zagrešil poklicni tat, tedaj je psihološka znanost odpovedala, kakor tudi zakon umetnosti. Če je to resnično roparski umor, tedaj ni več nikake razlike med pravo umetnino in dobrim posnetkom.«

»Si torej prepričan, da ni bila tatvina draguljev vzrok umora?«

»Tatvina je bila samo potvorjen razlog. Že samo dejstvo, da je zločin zagrešila nenavadno premetena in sposobna oseba, dokazuje, da je razlog moral biti mnogo resnejši.«

»Človek, ki je znal vse tako bistroumno pripraviti, mora brez dvoma biti izobražen in imeti

nenavadno razvito domišljijo. Brez dvoma bi je ne bi umoril, če bi ne predstavljala zanj velike nevarnosti in bi se mu ta nevarnost ne zdela celo huja, kakor nevarnost, da bi bil njegov zločin odkrit. Med dvema strašnim nevarnostima je izbral tisto, ki se mu je zdela manjša in to je bil umor.«

Markham je nekaj časa molče premišljeval prijateljeve besede, nato pa je dvomeče pogledal Vanceja in vprašal:

»Kaj pa skrinjica, ki je bila odprta z diletom? To vmišlisko orodje, ki ga je uporabljala spretna roka, se nikakor ne sklada s tvojo estetsko teorijo, ampak ji popolnoma nasprotuje.«

»Prav dobro vem to,« je priznal Vance. »Ves čas me to diletu muči in predstavlja zame uzanko... To diletu predstavlja edino originalno točko v tej potvorbi, je kakor če bi prišel pravi umetnik v zadnjem trenutku, ko je tisti, ki je sliko posnel, svoje delo skoraj končal, in lastnoročno dokončal kak majhen delček slike.«

»Ali nas to ne privede k Skeelu?«

»Skeel? Seveda... to je najbolj preprosta razlaga, vendar pa ne tako, kakor domnevaš ti. Skeel je odprl skrinjico, tega nikakor ne zani-

kam. Vendar, vrag naj ga vzame, je to edina stvar, ki jo je naredil, edina stvar, ki mu je še ostala. Prav zato si je prisvojil edini prstan, ki ga lepa Marjeta usodni večer ni imela na roki. Vsi ostali dragulji, ki jih je nosila na sebi, pa so izginili prej.«

»Kako moreš to trditi s tako gotovostjo?«

»Grebilca, dragi moj, grebilca! Ali ne vidiš? Poskus z grebilco ni mogel biti narejen potem, ko je skrinjica bila že odprta, ampak prej. Zločincu ni bilo mnogo na tem, da bi odprl skrinjico. Hotel je samo pokazati, da jo je nameraval odpreti, zato se je poslužil grebilce in jo namenoma pustil poleg nje.«

»Razumem, kaj hočeš reči...« Zdelo se je, da je ta posebnost naredila na Markhama globlji vtis, kakor vse ostalo Vancejevo razlaganje, kajti niti Heahit ni Brenner nista mogla razložiti, čemu se je zločince poslužil grebilca. »Ali si zato izpraševal Skeela, kakor da bi bil v sobi obenem z drugim obiskovalcem?«

»Da. Po skrinjici sem sklepal, da je Skeel bil skrit v sobi, medtem ko je oni bil na delu, ali pa je prišel šele potem, ko je pravi zločince

že izginil... Z ozirom na njegovo vedenje sklepam, da je bil takrat v sobi in videl vse, kar se je zgodilo.«

»Bil je skrit v omari, kaj ne?«

»Da. Na ta način je tudi mogoče pojasniti, zakaj tudi v omari ni bilo vse razmetano, kakor drugod. Domnevam, da je ta omara ostala nedotaknjena samo zato, ker je v njej tičal Skeel, ki je bil tako previden, da se je zaklenil vanjo. Kako bi jo bil drugače mogel prezreti naš navidezni tat? Prav gotovo bi je ne bil pustil namenoma nedotaknjene, niti je ni mogel prezreti. Preveč natančno je naredil vse ostalo... Potem pa so še odšli na kljuki...«

Vance je pobobnal s prsti po naslanjalu.

»Zapomni si, Markham: ali rešiš uganko naslanjale se na mojo teorijo, ali pa je ne boš rešil nikdar!«

Grande vendita fisarmoniche Modelli 1943-XXI

Velika prodaja harmonik Modeli 1943-XXI

La SOC. ITALIANA NOTA D'ORO di OSIMO (Ancona)

avvi-a l'affezionata Clientela che sono pronti i nuovi modelli „Italia“ e „Impero“ 1943. Ai primi acquirenti la NOTA D'ORO offre a prezzi speciali le seguenti 300 fisarmoniche:

obvešča svoje drage stranke, da so izdelovljeni novi modeli „Italia“ in „Impero“ 1943. Prvim kupecem nudi NOTA D'ORO po posebnih cenah sledečih 300 harmonik:

N. 200 mod. ITALIA, 34 tast. tipk, 60 bassl. voci in 2a—4a per za L. 1600—	
N. 100 mod. IMPERO, 41 tast. tipk, 120 bassl. voci in 3a—5a, 1 reg. per za L. 2600—	

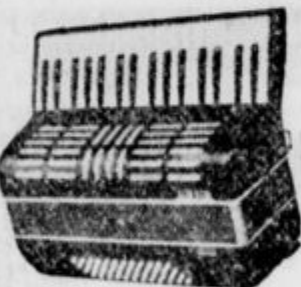
Nei prezzi suddetti è compresa l'elegante e robusta CUSTODIA in fibrone nero, fabbricata appositamente da una delle primarie Valigerie Italiane. Inviare l'importo con l'ordinazione, unitamente a questa inserzione, alla

V omenjenih cenah je vključen eleganten in trpehen ETUI iz črne fibre, ki ga posebej izdelavljajo ena vodečih italijanskih torbarskih tvornic. Pošljite znesek z naročilom skupaj s tem oglasom trdki

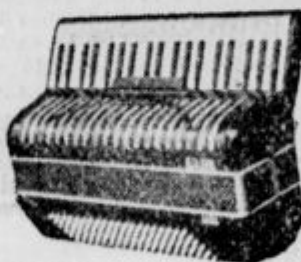
Soc. Ital. NOTA D'ORO
OSIMO (Ancona)

Tutte le nostre armoniche sono modernissime — Fabbricate con materiali di prima qualità. — Vendute con certificato di garanzia.

Vse naše harmonike so najmoderneje — Izdelane so iz prvovrstnega blaga — Prodajamo jih z jamstvenim potrdilom.

Modello „ITALIA“
Forma aerodinamica — Tastiera brevettata in alluminio — Voci di forte tonalità in 2a e in 4a — Fondi di betulla e pelle — Decorazioni cromate — Garanzia 3 anni
Model „ITALIA“
Aerodinamična oblika — Tastatura patentirana iz aluminija — Močan glas v 2. in 4. — Dno iz brezovega lesa in usnja — Pokrovači okrasni — Tretletno jamstvo

Modello „IMPERO“
Forma aerodinamica — Tastiera brevettata in alluminio — Voci svedesi in 3a e in 5a con registro al cantabile — Montaggio perfetto con pelli scelte — Garanzia 3 anni
Model „IMPERO“
Aerodinamična oblika — Tastatura patentirana iz aluminija — Svedski glasovi v 3. in 5. z registrom za petje — Popolna montaža z izbranim usnjem — Petletno jamstvo

Vsem poslovnim prijateljem naznanjamo žalostno vest, da je dne 27. marca t. l. umrl v sanatoriju v Meranu gospod

ING. FOLKE FRØIER

tehnični ravnatelj

Ohranjen mu bo časten spomin.

Ljubljana, dne 30. marca 1943.

Ravnateljstvo Akcijske družbe za kemično industrijo.

Tomaž Poklukar:

Potovanje v Stockholm

(Spomini na Švedsko)

Trelleborg je najjužnejša postaja švedske železnice. Od tam vodi severovzhodna proga proti univerzitetnemu mestu Lundu in Stockholmu, severozahodna pa proti Göteborgu in naprej v norveško prestolnico Oslo.

O Švedski pravijo, da je Stvarnik pozabil nanjo ravno onega dne, ko je delil zemljo od vode. Zaradi tega je ostalo na Švedskem na stotine velikih in na tisoče malih jezer. V nekaterih pokrajinah Skandinavije je tuje težko pogoditi ali je na morju, posejanem z otoki, ali pa na celini, ki je prebogata na vodah.

Stara nordijska pravljica pripoveduje, da je bil hudič neznančno nevoščljiv, ko je videl, kako lep je svet, ki ga je Bog ustvaril. V želji, da bi vsaj kos zemlje uničil, si je nadel na hrbet velkanske skalo in se povzpél z njo v tretja nebesa. Od tam jo je sprožil na zemljo in padla je prav na Skandinavski polotok. Razdrobila se je na tisočero koscev in preoblikovala zemljo. Od tistih časov so ostali na norveški obali fjordi, na celini pa razpoke, jezera in skale. Gospod pa se je usmilil prebivalcev polotoka in ga je še enkrat potrosil z zemljo, kolikor mu je je ostalo.

Vsekakor bo držalo, da Stvarnik ni pozabil na Skandinavijo in da je zajemal iz polnega, ko je oblikoval pokrajino, katero je namenil Švedom. Iz vlaka, ki drvi mimo univerzitetnega mesta Lunda proti Stockholmu, vidiš sočne zelene travnike, bogate gozdove in prikopna jezera, velika in majhna. Človeške naselbine so razmeroma redko posejane, večje jih pa moderno urejene ceste. Ko

si ogleduješ hiše in hišice, se prepričaš, da si prispel v deželo kulture in blagostanja. Človeška bivališča so nenavadno lična in čista. Tudi na lesenih hišicah opaziš velika okna, ki so navadno belo pobarvana, okrog lihe pa red, da je veselje! Zaman iščeš zanemarjenih koč ali smrdljivih hlevov. Vse je kultivirano, od človeškega bivališča do njiv in vrtov, od pastirske staje pa do najoddaljenejšega in najskromnejšega sadovnjaka.

Tudi v železniškem vozu opaziš marsikatero posebnost, ki je v skladu s kulturo dežele. Vse je skrbno očiščeno, nikjer ne opaziš nesnage, vse je udobno kolikor le more. Tudi sedeži najcenejšega razreda so preoblečeni s suknom; na prvi strani so kratke klopi, na drugi za fotelji tik pri oknih. Na tleh je preproga, na stenah pokrajinske slike, v kotu na polici pa je steklenica sveže vode s čašami. Udobno se voziš in je vseeno, če so okna odprta ali zaprta, skrbno so očiščena; v ostalem pa je sredi julija samo prijetno toplo, skoraj hladno.

O Stockholmu pravijo, da so severne Benetke. V gotovem oziru je primerjava posrečena. Stockholm pomeni otok na koleh, in stari del mesta je dejansko zgrajen na koleh. Stockholm leži ob Mälarskem jezeru in ima plovno zvezo z Vzhodnim morjem. Okrog mesta se razprostira prostrano vodovje na vse strani. Obale obrobja teman granit, celina pa je pozgozdena.

Prvi vtis, ki ga dobiš, ko stopiš na stockholmska tla, je prijetno presenečenje: moderne stavbe zagledaš in živahne ljudi, ki hitijo v tempo velikega mesta. Končno pa je Stockholm samo polmilijonska prestolnica šestmilijonskega švedskega naroda. Zaradi živahnega temperamenta prebivalcev in zaradi njihovega veselja do življenja pravijo švedski prestolnici tudi severni Pariz.

Pred 700 leti je bila na tem mestu samo še navadna ribiška vas. Kralj Knut Erikson je zgra-

dil l. 1187. grad, ki bi naj služil v obrambi proti Estoncem. Posrečena prometna lega je v poznejših stoletjih pospešila gradnjo mesta. V 17. stoletju, v dobi švedskega blagostanja, so zrastle na granitnih tleh palače, ki so še dandanes v ponos švedskemu narodu.

Nekdanje mesto na koleh je dobilo pečat velikega mesta, ki ima svoj slog in svoj utrip življenja. Vode, granit in gozdovi so dali svoj poseben pečat mestu in njegovim prebivalcem. Zveza z morjem jih je napravila gibčne in velikopotezne, granitni svet jim je vtilnil pečat živčnosti in trdnosti, gozdovi pa so jih navdahnili z mistiko. V obliki zvezde se razprostirajo iz Stockholma vodne poti na vse strani. Odprta je tudi morska pot v daljni svet, v bližnjo Finsko in Rusijo, pa v Nemčijo, na Dansko in Nizozemsko. Prebivalci Stockholma se ne počutijo oddaljeni nekam na sever, za njih je švedska prestolnica središče vsega sveta.

Na ulicah se je poznalo, da je prišlo v Stockholm blizu 10.000 inozemskih gostov. Ti so prišli na Lingjado, k proslavi 100-letnice smrti ustanovitelja švedske gimnastike, Pera Henrika Linga. Na javnih stavbah so plapolale modro-rumene zastave, po ulicah pa so krožile skupine inozemcev. Na javnih poslopih so se svetlikali državni grbi z zlatimi Levi. Zlasti veliko je bilo Norvežanov. Fincev in Dancev, ki častijo Linga kot očeta nordijske telovadbe. Oddaljenejši narodi so poslali samo delegacije strokovnjakov, ki jih je zanimal gimnastični kongres, bližnji pa so pripeljali po par sto telovadcev, ki bodo v olimpijskem stadionu pokazali kaj znajo. Posebno močna je bila skupina Nemcev, ki je štela 1000 deklet in fantov. V vsem je bilo zastopanih 40 narodov, kar pomeni za Lingovo čestitko velik uspeh.

S taksijem sem se pripeljal do hotela, kjer sem imel naročeno sobo. Na mizi sem našel pi-

salne potrebščine s pisemskim papirjem in kuvertami, zraven pa je bil tudi priložen obširen spored kongresnih prireditev. Na nočni omari sta ležali poleg telefona še dve knjigi: telefonski imenik in sv. Pismo. Pozneje so mi pravili, da je takšna navada na Švedskem, da dobiš v vsaki tujski sobi sv. Pismo. Je to malenkost, vendar značilna!

Ko sem zjutraj naročil kavo, sem bil spet nemalo presenečen. Kakor drugim gostom, tako je prinesla natakarica tudi meni najprej krožnik ovsenega močnika, skodelico mrzlega mleka in potem šele kavo z različnimi vrstami belega, črnega, trdega, mehkega in sladkanega kruha, pa masla in jajc. Hotel sem že opozoriti natakarico, da sem naročil kavo, ko sem opazil, da je vsem prinesla isto, izjeme pa nisem hotel delati. Reči pa moram, da mi je zajtrk, čeprav nekoliko obilen, nad vse prijel.

Dopolodne sem se prijavil v kongresni pisarni, kjer so mi postregli z Lingovim znakom, z vstopnicami in s knjigo, v kateri so bila natiskana predavanja v raznih jezikih. Tam sem tudi že našel nekatere znanee, s katerimi sem se seznanil na olimpijskem kongresu l. 1936: inspektorja Knudsen iz Kopenhagene, dr. Gauthofera iz Amsterdam, dr. Diema iz Berlina, dr. Szukovathija iz Budimpešte in druge.

O slovesnostih nimam namena poročati obširneje. Bile so podobne velikim telovadskim zletom, imele pa so svoj nordijski pečat. Otvoril jih je si volski kralj Gustav, potem pa se je začel okrog arene slavnostni spreved, v katerem so nosili značilne nordijske zastave s križi. Največ je bilo seveda Švedov. Le-tom se pozna Lingova telesnovzgojna šola, saj je minilo že več kakor 120 let od časa, ko so ustanovili v Stockholmu centralni inštitut za izobražbo telovadnih učiteljev po Lingovem sistemu. (Dalje.)

Novo imenovana ministra v madžarski vladi

Budimpešta, 30. marca. s. Ker se je madžarska industrijska sila okrepila in trgovina še bolj razmahnila, je madžarska vlada ustanovila dve posebni ministristvi: ministristvo za industrijo in ministristvo za trgovino namesto dosedanjega edinega, ki je združevalo obe področji. Minister za trgovino in industrijo Jož Vargas je podal svojo ostavko, ki jo je državni regent sprejel. Imenoval je tehnika inženirja Gelo Bornerizzo, ki je bil že trgovinski in industrijski minister v Gömböševi vladi, za industrijskega ministra. Ta je bil doslej predsednik zavoda za organizacijo industrijskega dela ter tehnični ravnatelj vojne industrije. Novi minister je bivši bojovnik, ki je bil odlikovan za hrabrost. Trgovinsko ministristvo pa je prevzel dosednji podtajnik ministrskega predsedništva Franc Ersindely, ki je v vladi že od leta 1939. Tudi ta je bivši bojovnik, ki je bil odlikovan za hrabrost. Minister Jožef Vargas je vodil trgovinsko ministristvo več kot štiri leta in je v tem času rešil mnogo važnih industrijskih problemov ter madžarsko industrijo spravil do vrhunca. Nova ministra sta večeraj prisegla. Za danes je bil sklican ministristki evet.

Angleške parniške družbe v hudih skrbeh

Buenos Aires, 30. marca. s. Mesečnik »Spectator« piše o hudih pritožbah glede pomorskih izgub na letnem obnem zboru angleških družb Armatoriale ter Lamport and Holt Ltd. Predsednik družva Sir Philip Halvin je med drugim izjavil, da se nenavadno hude izgube brodovja ne dajo več prikriti. Zaradi njih so se dohodki močno skrčili. Stroški pa so silno narasli. Spustili so v morje dve novi ladji, toda izdatki za zgradnjo so poskočili na dvakratno vsoto, kakor so bili l. 1939. Vsaka od teh ladij je veljala 300 tisoč šterlingov.